

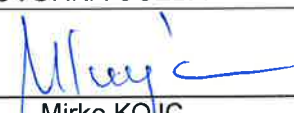
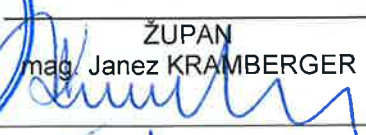

OBČINA LENART
Trg Osvoboditve 7, 2230 Lenart
Tel.: (02) 7291 310, Fax: (02) 7207 352

Številka: 846 – 2 / 2018
Datum: 15 .01. 2018

NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI V občini Lenart

Verzija 3

	ORGAN	DATUM	ŽIG	ODGOVORNA OSEBA
Izdelal:	Strokovni delavec ZiR Občine LENART	15.1. 2018		 Mirko KOJC
Obravnaval in potrdil:	Štab CZ Občine LENART	31.1. 2018	M.P.	 POVELJNIK CZ Franc KRIVEC
Usklajevanje	Izpostava URSZR Maribor	14. 2. 2018	M.P.	Darija Adam PAK
Sprejel:	Občina LENART Župan	31. 1. 2018		 ŽUPAN mag. Janez KRAMBERGER
Skrbnik:	Strokovni delavec ZiR Občine LENART		M.P.	 Mirko KOJC

KAZALO

1	UVOD	5
1.1	VIRI NEVARNOSTI.....	6
1.1.1	NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO	7
1.1.2	JEDRSKE ELEKTRARNE V TUJINI	8
1.1.3	RADIOLOŠKI DOGODKI	10
1.2	VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE	11
1.3	SKLEPNE UGOTOVITVE.....	11
2	OBSEG NAČRTOVANJA.....	12
2.1	TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA.....	12
2.2	UPORABNIKI IN PREVOZNIKI VIROV SEVANJA	13
2.3	NAČELA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČ	13
3	ZAMISEL ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI....	14
3.1	TEMELJNE PODMENE NAČRTA	14
3.2	ZAMISEL ODZIVA IN AKTIVIRANJA OBČINSKEGA NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	16
4	SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA.....	17
4.1	PREGLED ORGANOV IN ORGANIZACIJ, KI SODELUJEJO PRI IZVEDBI NALOG ZRP V OBČINI LENART.....	17
4.1.1	Občinski organi in službe:	17
4.1.2	Sile za ZRP:	17
4.1.3	Enote in službe CZ:	18
4.1.4	Javne službe in organizacije:.....	18
4.1.5	Enote in službe društev in drugih nevladnih organizacij: ..	18
4.2	MATERIALNO TEHNIČNA SREDSTVA ZA IZVAJANJE NAČRTA	18
4.3	PREDVIDENA FINANČNA SREDSTVA	19
5	OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI	19
5.1	ZAČETNO OBVEŠČANJE O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI.	19

5.2	OBVEŠČANJE O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI V NEK	19
5.3	OBVEŠČANJE SPLOŠNE JAVNOSTI O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI	20
5.4	OBVEŠČANJE PREBIVALCEV NA OGROŽENEM OBMOČJU	20
5.5	OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE PREBIVALCEV OBČINE LENART OB JEDRSKI NESREČI V NEK	21
5.6	OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OGROŽENIH PREBIVALCEV OB DRUGIH JEDRSKIH IN RADIOLOŠKIH NEREČAH	21
6	AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV	22
6.1	Aktiviranje občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč	22
6.2	Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb ob jedrski nesreči v NEK	23
6.3	Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah	23
6.4	Aktiviranje sredstev pomoči	23
7	UPRAVLJANJE IN VODENJE	25
7.1	ORGANI IN NJIHOVE NALOGE	25
7.1.1	OBČINSKI ORGANI	25
7.1.2	OBČINA	25
7.2	PROSTOVOLJNE IN DRUGE ORGANIZACIJE	26
7.2.1	RDEČI KRIŽ	26
7.2.2	PP LENART	26
7.2.3	VETERINARSKA AMBULANTA	26
7.2.4	JAVNA GASILNA SLUŽBA IN DRUGE ORGANIZACIJE	26
7.3	ORGANI CIVILNE ZAŠČITE	26
7.3.1	POVELJNIK CZ OBČINE	26
7.3.2	ŠTAB CZ OBČINE	26
7.4	OPERATIVNO VODENJE	27
7.5	Operativno vodenje ob jedrski nesreči v NEK	27
7.6	ORGANIZACIJA ZVEZ	30
8	NADZOR RADIOAKTIVNOSTI – MONITORING RADIOAKTIVNOSTI	31

8.1	REDNI MONITORING	31
8.2	IZREDNI MONITORING	31
8.3	MOBILNE ENOTE	31
9	UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	32
9.1	VRSTE ZAŠČITNIH UKREPOV.....	32
9.1.1	TAKOJŠNI ZAŠČITNI UKREPI	32
9.1.2	Dolgoročni zaščitni ukrepi	35
9.1.3	Izvajanje prehrabnih ukrepov v primeru nesreče v NEK.....	35
9.2	ZAŠČITNI UKREPI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	35
9.3	IZVAJANJE ZAŠČITNIH UKREPOV OB DRUGIH JEDRSKIH ALI RADIOLOŠKIH NESREČAH.....	36
10	NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	36
10.1	PRVA POMOČ IN NUJNA MEDICINSKA POMOČ	36
10.2	PRVA VETERINARSKA POMOČ	36
10.3	GAŠENJE IN REŠEVANJE OB POŽARIH	37
10.4	ZAGOTAVLJANJE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE.....	37
11	PREKLIC IZVAJANJA ZAŠČITNIH UKREPOV IN RAZGLASITEV PRENEHANJA NEVARNOSTI.....	37
12	OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA.....	37
13	RAZLAGA KRATIC IN POJMOV	39
13.1	RAZLAGA KRATIC	39
13.2	RAZLAGA POJMOV	40
14	SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	41
14.1	PRILOGE	41
14.2	DODATKI	42
15	AŽURIRANJE, POPRAVKI, SPREMEMBE IN DOPOLNITVE NAČRTA	43

1 UVOD

Načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči v občini Lenart je izdelan na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS št. 51/2006 – UPB1, 97/2010), Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/2004 – UPB2), Ocene ogroženosti ob jedrski ali radiološki nesreči občine Lenart (Januar 2018) in v skladu z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12) ter drugo zakonodajo in izvedbenimi predpisi. Načrt je usklajen z Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči na območju vzhodno štajerske regije – verzija 3.0.

Načrt obravnava poleg nesreče v Nuklearni elektrarni Krško (NEK) tudi nesreče v drugih jedrskih in sevalnih objektih v Republiki Sloveniji (RS), jedrske ali radiološke nesreče v tujini z možnim vplivom na RS in druge radiološke nesreče z viri ionizirajočega sevanja.

Izdelan je z namenom, da se zagotovi pravočasno in organizirano ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči ter s tem učinkovita zaščita, reševanje in pomoč prebivalcem v občini Lenart.

Ta načrt ne zajema pripravljenost na teroristične napade z uporabo radiološkega orožja.

1.1 VIRI NEVARNOSTI

Jedrske ali radiološke nesreče so izredni dogodki, ki zahtevajo zaščitne ukrepe zaradi nevarnega sproščanja energije po jedrski verižni reakciji ali po razpadu produktov iz verižne reakcije.

Radiološka ali jedrska nesreča lahko nastane kjerkoli, povzročijo jo lahko:

- nenadzorovani nevarni viri ionizirajočega sevanja (zavrženi, izgubljeni, najdeni, ukradeni),
- obsevanje in kontaminacija prebivalstva iz neznanega razloga,
- padec satelita z radioaktivnimi snovmi,
- prevoz radioaktivnih snovi,
- jedrske elektrarne,
- raziskovalni reaktorji,
- reaktorji na plovilih,
- skladišča in odlagališča radioaktivnih snovi in
- industrijski objekti (npr. proizvodnja jedrskega goriva).

Ob nesreči v jedrski elektrarni ali raziskovalnem reaktorju se lahko znatne količine radioaktivnih snovi med drugim sprostijo tudi v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Ogroženost je odvisna od vrste in od količine izpuščenih radioaktivnih snovi (žlahtni plini, radioizotopi joda, dolgoživi cepitveni produkti). Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa izpirajo s padavinami (mokri usedi).

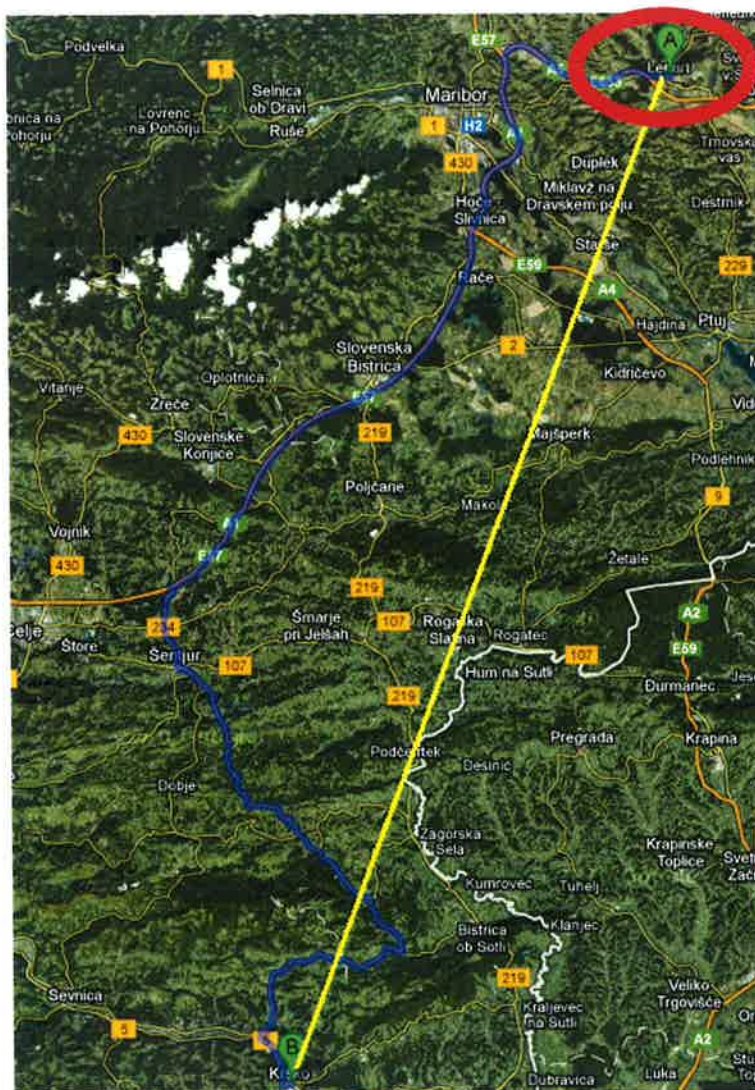
Vrsta in stopnja ogroženosti se s časom spreminjata. Nezaščiteni prebivalci v bližini kraja nesreče bi bili v prvih urah po izpustu najprej izpostavljeni zunanjemu sevanju iz radioaktivnega oblaka in vdihavanju radioaktivnih delcev, še posebej izotopov radioaktivnega joda, ki bi se kopičil v ščitnici. Srednjeročno (nekaj dni po nesreči) bi prišlo do obsevanja zaradi uživanja kontaminirane hrane z radioaktivnim jodom I-131 (npr. mleko, listnata zelenjava, pitna voda) ter zaradi zunanjega sevanja iz kontaminiranih tal. Podobno je dolgoročno (meseci in leta po nesreči), ko so pomembni dolgoživi radionuklidi, kot npr. cezij (Cs -137, Cs-134) in stroncij (Sr-90).

Najhujše jedrske nesreče so možne v jedrskih elektrarnah. Nesreča s težko poškodbo sredice lahko povzroči zelo resne posledice za zdravje ali celo ogrozi življenje zaposlenih v elektrarni in prebivalstva v okolici objekta ali širše.

Ob jedrski nesreči v JE je stopnja ogroženosti največja v bližnjem območju (to je od nekaj km do 10 km), v večji oddaljenosti pa je odvisna od vremenskih razmer. Glede na število in zanesljivost varnostnih sistemov v jedrski elektrarni je verjetnost nastanka nesreče, ki bi pomenila nevarnost za prebivalstvo, izredno majhna.

1.1.1 NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO

Nuklearna elektrarna Krško (v nadaljevanju: NEK) je na levem bregu reke Save in je 3 km oddaljena od Krškega.

Slika 1: Zračna razdalja Krško-NEK X 50-88-54,4-Y 55-38-87,2
Lenart Širina: E15.83147. Dolžina: N46.57646. Znaša 74,89 kilometra

NEK ima Westinghousov lahko vodni tlačni reaktor tipa PWR s toplotno močjo 2.000 MW, v katerem se nahaja 121 gorivnih elementov. Električna moč na izhodu generatorja je 707 MW, medtem ko je na pragu elektrarne 676 MW. Elektrarna je priključena na 400 KV električno omrežje.

NEK velja za varno jedrsko elektrarno in ima v svojem varnostnem sistemu vgrajenih več varnostnih sistemov, zato je možnost resne nesreče (taljenje reaktorske sredice) majhna, še manjša pa je verjetnost, da bi v primeru nesreče prišlo do nenadnega izpusta radioaktivnih snovi v okolje.

1.1.2 JEDRSKE ELEKTRARNE V TUJINI

Ob predpostavki, da je na svetu delujočih 440 jedrskih in da znotraj 1.000 kilometrskega območja okoli občine Lenart deluje 86 jedrskih elektrarn, od teh jih je 19 v 500 – kilometrskem pasu. V tujini so nam najbližje elektrarne na Madžarskem, Slovaškem, Češkem in Nemčiji (Bavarska). Ob neugodnih vremenskih razmerah (dež pri prehodu radioaktivnega oblaka) pride do onesnaženja na celotnem območju Slovenije, s tem pa tudi na področju Vzhodno štajerske regije in Občine Lenart.

Potrebno je načrtovati zaščitne ukrepe tudi za primer izrednega dogodka v jedrskih elektrarnah v tujini. Postopek se enači z postopkom zaščite in reševanje v primeru nesreče v NEK.

Ob jedrski nesreči se sprostijo radioaktivne snovi pretežno v ozračje in se razširijo v obliki radioaktivnega oblaka v okolje. Stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči zaradi radioaktivnega onesnaženja okolja je odvisna od vrste in količine izpušne aktivnosti posameznih skupin radionuklidov. Prenos in razširjenje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa se izpirajo s padavinami (mokri used) na površine pod seboj.

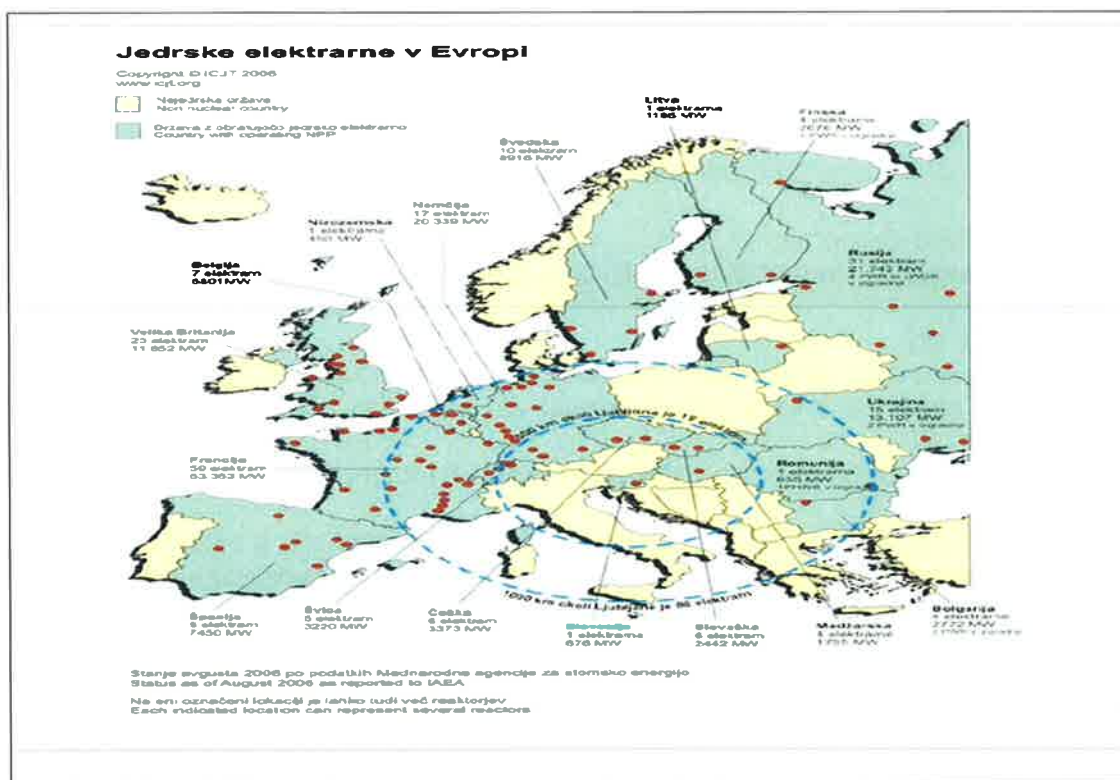
Radioaktivno sevanje prihaja do človeka z vdihavanjem radioaktivnih delcev, zaužitjem z vodo ali hrano ter z neposrednim zunanjim obsevanjem iz radioaktivnega oblaka ali iz onesnaženih tal.

Vrsta in stopnja ogroženosti se s časom spreminjata. Srednje in dolgoročno po nesreči prihaja do obsevanja obremenitve zaradi zaužitja onesnažene hrane, še posebej v krajih, kjer uporabljajo za pitje in napajanje živine deževnico ter zaradi zunanjega sevanja iz onesnaženih tal.

Do radioaktivnega onesnaženja v Občini Lenart bi lahko prišlo predvsem ob neugodnih vremenskih razmerah ob nesreči v jedrskem objektu. Do izrazitejšega onesnaženja lahko pride le v primeru, če bo med prehodom radioaktivnega oblaka deževalo.

V delih načrta, kjer niso posebej razčlenjeni aktivnosti ob nesreči v tujini, bi se uporabljali enaki postopki, kot ob nesreči v Nuklearni elektrarni Krško.

Slika 2: Jedrske elektrarne v Evropi

1.1.3 RADIOLOŠKI DOGODKI

Zajemajo izredne dogodke, ki se lahko zgodijo kjerkoli.

1.1.3.1 NENADZOROVANI VIRI IONIZIRAJOČEGA SEVANJA

Do nesreče lahko pride z nenadzorovanimi visoko radioaktivnimi viri, ki so lahko tudi življenjsko nevarni, če so nezaščiteni oziroma je zaščita poškodovana.

Viri so lahko:

- izgubljeni: lastnik pogreša vir,
- najdeni: naključna oseba najde vir, pri čemer je težava, ker običajno najditelj ne ve, da gre za
- radioaktivni vir,
- ukradeni: ponovno možnost, da tat ne ve, da gre za radioaktivni vir in
- v požaru: požar na lokaciji vira (možnost za poškodbo zaščite vira zaradi ognja je majhna;
- običajna respiratorna in druga zaščita gasilcev je zadostna).

V skupini nenadzorovanih virov sodi tudi obsevanje in kontaminacija iz neznanega razloga z radioaktivnimi viri, to je kontaminacija prebivalstva ali javnih površin oziroma prostorov. Vzrok je lahko najdeni ali ukradeni vir ali radioaktivna snov, ki jo prebivalstvo poseduje ne vede za nevarnost. Takšne dogodke lahko odkrijejo zdravniki na podlagi simptomov zaradi prekomernega obseva. Tovrstna simptomatika običajno ni dovolj hitro prepoznana, ker so primeri redki.

Posedovanje oziroma rokovanje z nezaščitenimi visoko radioaktivnimi viri lahko povzroči trajne poškodbe zaradi zunanjega obsevanja, zaradi notranjega obsevanja v primeru zaužitja (ingestije) in vdihavanja (inhalacije) in v določenih primerih tudi življenjsko ogroženost.

1.1.3.2 PADEC SATELITA Z RADIOAKTIVNO SNOVJO

Na območje občine Lenart bi lahko padel satelit z jedrskim reaktorjem ali satelit, ki ima na krovu radioaktivni material.

Razlikujemo dve vrsti virov sevanja na satelitu:

- vir visoke aktivnosti alfa in
- jedrski reaktor.

V prvem primeru gre za možno onesnaženje z močno toksičnim sevalcem alfa (npr. izotopi plutonija). V drugem primeru pomeni padec satelita onesnaženje s cepitvenimi produkti. Območja onesnaženja so trakaste oblike s širino nekaj 10 km in dolžino nekaj 100 km.

Nevarno je predvsem vdihavanje delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze notranjega obsevanja. Največja nevarnost za posameznika, ki je sicer zelo malo verjetna, je najdba visoko radioaktivnih ostankov satelita, ki lahko povzročijo resne poškodbe in tudi smrt.

1.1.3.3 PREVOZ RADIOAKTIVNIH SNOVI

Zaradi posebnih varnostnih ukrepov je verjetnost nesreče pri prevozu radioaktivnih snovi zelo majhna, če pa se zgodi, je njen vpliv prostorsko omejen. Prevoz se izvaja skozi občino Lenart predvsem na cesti v smeri Maribor – Lenart, Avstrija, Madžarska.

1.2 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE

Ob jedrski ali radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče, dodatne posledice pa so lahko:

- požar v naravnem okolju in objektih (npr. padec satelita),
- ogrožanje prometne varnosti,
- izpad telekomunikacijskih povezav,
- sociološke in psihološke posledice na prebivalstvo in
- energetska kriza zaradi izpada proizvodnje električne energije za primer nesreče v NEK,
- pomanjkanje oskrbe z hrano,
- otežena oskrba s pitno vodo.

1.3 SKLEPNE UGOTOVITVE

A. Občino Lenart lahko prizadenejo jedrske ali radiološke nesreče:

- v jedrskih objektih NEK,
- s stacionarnimi in premičnimi radioaktivnimi viri,
- pri prevozu radioaktivnih snovi,
- zaradi padca satelita z reaktorjem ali satelita, ki ima na krovu radioaktivne snovi,
- v tujini, s posledicami na območju RS

B. Jedrska nesreča širše razsežnosti (z vplivom na prebivalce in okolje) v NEK je zelo malo verjetna, saj ima elektrarna vgrajeno visoko stopnjo pasivne in aktivne varnosti.

C. Ob morebitni jedrski nesreči širše razsežnosti v NEK bi bile prizadete tudi občina Lenart.

D. Na možnost nastanka jedrske nesreče v NEK lahko vplivajo tudi naravne in druge nesreče, kot so potres, poplave, orkanski veter, nesreča zrakoplova, terorizem.

E. Jedrska nesreča v jedrskem objektu v tujini lahko prizadene tudi občino Lenart

F. Radiološke nesreče so tudi malo verjetne, vendar lahko povzročijo resne posledice za posameznike.

G. Z načrtom zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v občini Lenart se načrtuje splošna pripravljenost. Zaščitni ukrepi se izvajajo na podlagi meritev na terenu (glej 9.1.3.4 v državnem načrtu).

V primeru jedrske nesreče v NEK ali v kateri drugi jedrski elektrarni, ki bi povzročila onesnaženje na območju občine Lenart, bi bilo celotno območje predvidoma enakomerno ogroženo, kar pomeni, da bi za vse prebivalce občine veljali enaki zaščitni ukrepi.

Območje občine Lenart je dovolj oddaljeno od vseh jedrskih elektrarn, zato ni ogroženo zaradi neposrednega sevanja iz same elektrarne. Obstaja pa možnost onesnaženosti zaradi radioaktivnega oblaka, ki bi se od elektrarne širil v okolje. Stopnja ogroženosti zaradi radioaktivnega oblaka je odvisna predvsem od vremenskih razmer, to je od smeri vetra in od padavin. S padavinami se radioaktivni prah v večjih količinah spušča na tla, zato je tudi kontaminacija tal temu primerno večja. Predvsem gre za kontaminacijo rastlin, živali in vodnih virov ter tudi ljudi, če se pravočasno ne zaščitijo.

Obvladovanje nesreče obsega različne ukrepe. Zelo pomembna pri tem je osveščenost prebivalstva, zato jih je potrebno pravočasno seznaniti z navodili o zaščitnih ukrepih. Važno je tudi pravočasno, natančno in sprotno obveščanje prebivalstva, ki ima za posledico hitro in pravilno odzivanje. Onesnaženje tal v primeru radioaktivnih padavin traja dalj časa, zato je potrebno stalno spremljati stanje radioaktivnosti rastlin, živali in vodnih virov. O tem in o potrebnih ukrepih ter omejitvah pa sproti obveščati prebivalstvo.

2 OBSEG NAČRTOVANJA

2.1 TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA

Občina Lenart je na območju splošne pripravljenosti in v skladu z določili temeljnega načrta izdelala načrt zaščite in reševanja za izvajanje ukrepov ob jedrski nesreči v NEK, ukrepov, ki so predvideni ob nesreči v jedrskih objektih v tujini in ob drugih izrednih dogodkih v zvezi z jedrsko ali radiološko nesrečo. S tem načrtom se urejajo le ukrepi in dejavnosti za ZRP ter zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, ki so v občinski pristojnosti.

Občina Lenart prav tako izdela načrt sprejema in namestitve ogroženih prebivalcev iz Posavja za namestitev prebivalcev Arnovo selo do 7 dni. Prav tako Občina Lenart izdela načrt razdelitve tablet Kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči.

Temeljni načrt je državni načrt, občinski načrt je usklajen z Načrtom zaščite in reševanja ob jedrski nesreči na območju Vzhodno štajerske regije, verzija 3.0 in Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski nesreči, verzija 3.0., ki določa v točki 2.1.4, da se v Vzhodno štajerski regiji in njenih občinah izdelajo načrti zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči za izvajanje dolgoročnih zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK in ukrepov ob drugih izrednih dogodkih.

Preglednica 1: Obveznosti nosilcev načrtovanje ob jedrski nesreči v NEK

Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti nosilca načrtovanja	Obveznosti nosilcev načrtovanja
1	Majhna	Ni potrebno izdelati načrta zaščite in reševanja, dela načrta oziroma dokumentov za izvajanje določenih zaščitnih ukrepov ter določenih nalog ZRP
2	Srednja	Potrebno je izdelati dele načrta, zaščite in reševanja (obveščanje in alarmiranje, izvajanje dolgoročnih zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK). Izjema so občine, ki sprejemajo evakuirane prebivalce iz Posavja (in so nekatera območja v Dolnjiški regiji, zahodna delavske regije, vzhodna delavske regije, Dolnjiške regije in Posavske regije)
3	Velika	Potrebno je izdelati dele načrta zaščite in reševanja (obveščanje in alarmiranje, izvajanje dolgoročnih zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK).
4	Zelo velika 1	Potrebno je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti
5	Zelo velika 2	Potrebno je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti

2.2 UPORABNIKI IN PREVOZNIKI VIROV SEVANJA

Uporabniki virov sevanja morajo v skladu z Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti za pridobitev dovoljenja za uporabo vira poleg ostale dokumentacije predložiti tudi dokument o ravnanju ob izrednih dogodkih (obveščanje in ukrepanje ob nesreči).

Prevozniki radioaktivnih snovi morajo v skladu z Zakonom o prevozu nevarnega blaga (Uradni list RS, št. 33/06 - UPB1, 41/09 in 79/10) zagotoviti navodila za ukrepanje tako, da jih ima voznik med prevozom pri sebi v pisni obliki. Navodila mora priskrbeti pošiljatelj.

2.3 NAČELA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČ

Zaščita, reševanje in pomoč se ob jedrski nesreči organizira v skladu z načeli, ki jih določa Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Ob jedrski nesreči se upoštevajo predvsem načela pravice do varstva in pomoči, načelo javnosti, preventive, odgovornosti in postopnosti pri uporabi sil za zaščito, reševanje in pomoč, načelo varstva reševalcev in drugega osebja.

Splošna načela varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami določa zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Pri zaščiti in reševanju pa se upoštevajo predvsem naslednja načela:

- **načelo pravice do varstva:** po zakonu ima vsak zagotovljeno pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Ob jedrski nesreči imata zaščita in reševanje človeških življenj prednost pred vsemi drugimi zaščitnimi in reševalnimi dejavnostmi;
- **načelo pomoči:** ob jedrski nesreči je vsak dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih;

- **načelo javnosti:** država in občine morajo zagotoviti, da je prebivalstvo na prizadetem območju obveščeno o nevarnostih;
- **načelo preventive:** država in občine pri zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu s svojimi pristojnostmi prednostno organizirajo izvajanje preventivnih ukrepov;
- **načelo odgovornosti:** vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- **načelo obveznega izvajanja odločitev:** vodenje zaščite in reševanja temelji na obveznem izvajanju odločitev organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite, in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč, skladno z določili tega načrta;
- **načelo zakonitosti:** nihče ni dolžan in ne sme izvajati odločitve, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil mednarodno humanitarno pravo;
- **načelo varstva reševalcev in drugega osebja:** dozne obremenitve oseb, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju, načeloma ne smejo preseči vrednosti doznih omejitev za profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja, razen če bi s tem obvarovali življenje in zdravje večjega števila ljudi ali preprečili razvoj dogodkov s katastrofalnimi posledicami.

3 ZAMISEL ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI

3.1 TEMELJNE PODMENE NAČRTA

- A. Načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v občini Lenart je izdelan za jedrsko nesrečo, pri kateri lahko pride do večjega izpusta radioaktivnih snovi v okolje:
- jedrske nesreče v NEK,
 - jedrske nesreče v jedrskih elektrarnah v tujini, s čezmejnimi vplivi na območje občine Lenart.
 - radiološke nesreče.
- B. ReCO Maribor je osrednja kontaktna točka za sprejem začetnih obvestil o izrednih dogodkih na območju VŠR. Poleg tega je CORS tudi osrednja kontaktna točka za sprejem začetnih obvestil o izrednih dogodkih iz tujine.
- C. Občinski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči v občini Brežice, temelji na vnaprej določenih intervencijskih in drugih nivojih v skladu z Uredbo o mejnih dozah, radioaktivni kontaminaciji in intervencijskih nivojih (Uradni list RS, št. 49/04):
- **intervencijski nivoji** so izogibne doze (Izogibna doza je ocenjena vrednost med dozo, ki je posledica izrednega dogodka brez izvajanja zaščitnih ukrepov in dozo zaradi izrednega dogodka ob izvajanju zaščitnih ukrepov), pri katerih začnemo izvajati zaščitne ukrepe za prebivalstvo;
 - **akcijski nivoji** so nivoji onesnaženja hrane, pri katerih začnemo uvajati kontrolo nad prehrano;
 - **operativni intervencijski nivoji** so neposredno merljivi nivoji, pri katerih začnemo uvajati zaščitne ukrepe za prebivalstvo, izvedeni so iz intervencijskih oziroma akcijskih nivojev.

Smiselno se ga uporabi tudi ob drugih morebitnih izrednih dogodkih podobne zahtevnosti.

Načrt za primer nesreče v NEK temelji na vnaprej določenih območjih načrtovanja zaščitnih ukrepov, stopnjah nevarnosti in intervencijskih ravneh, ki so opredeljene v temeljnem načrtu. Ob nesrečah v tujini in v NEK je občina Lenart na območju splošne pripravljenosti kar pomeni, da se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi meritev.

Skladno z državnim in regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči spada področje občine Lenart v 2. razred ogroženosti (Območje oddaljenosti več kot 25 km od NEK, regija pa v 2. razred ogroženosti, kar pomeni, da lahko občina izdela tudi samo delni načrt zaščite in reševanja v primeru jedrske ali radiološke nesreče.

Koncept odziva ob jedrski nesreči v NEK temelji na stopnjah nevarnosti oziroma klasifikaciji izrednega dogodka – nesreče.

Klasifikacija nevarnosti je v pristojnosti NEK.

D. Za razvrščanje odstopanj od normalnega obratovanja elektrarne je izdelana naslednja štiri stopenjska lestvica:

1. Nenormalni dogodek (*unusual event*) – STOPNJA 0 (razglasi se ob nastanku dogodkov, ki bi lahko ob nepravilnem ukrepanju ali razvoju stanja, ki ga osebje v izmeni jedrske elektrarne ne bi imelo več pod nadzorom, vplivali na varnost elektrarne in bi vodili v višjo stopnjo nevarnosti).
2. Začetna nevarnost (*alert*) – STOPNJA 1 (se razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico zmanjševanje varnosti v jedrski elektrarni. Možen je manjši izpust radioaktivnih snovi, ni pa pričakoval večjega tveganja za okolje).
3. **Objektna nevarnost (*site emergency*) – STOPNJA 2** (se razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico večjo odpoved varnostnih funkcij elektrarne in posledično ogroženost osebja jedrske elektrarne in okoliškega prebivalstva. Obstaja možnost ali pa je že prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v takem obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe v jedrski elektrarni, vključno z evakuacijo območja jedrske elektrarne in območja, ki je pod neposrednim nadzorom jedrske elektrarne).
4. **Splošna nevarnost (*general emergency*) – STOPNJA 3** (se razglasi, ko grozi oziroma je prišlo do poškodbe ali taljenja sredice z možnostjo poškodovanja zadrževalnega hrama. Obstaja možnost ali pa je prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v okolje v tolikšnem obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe na območju izven jedrske elektrarne).

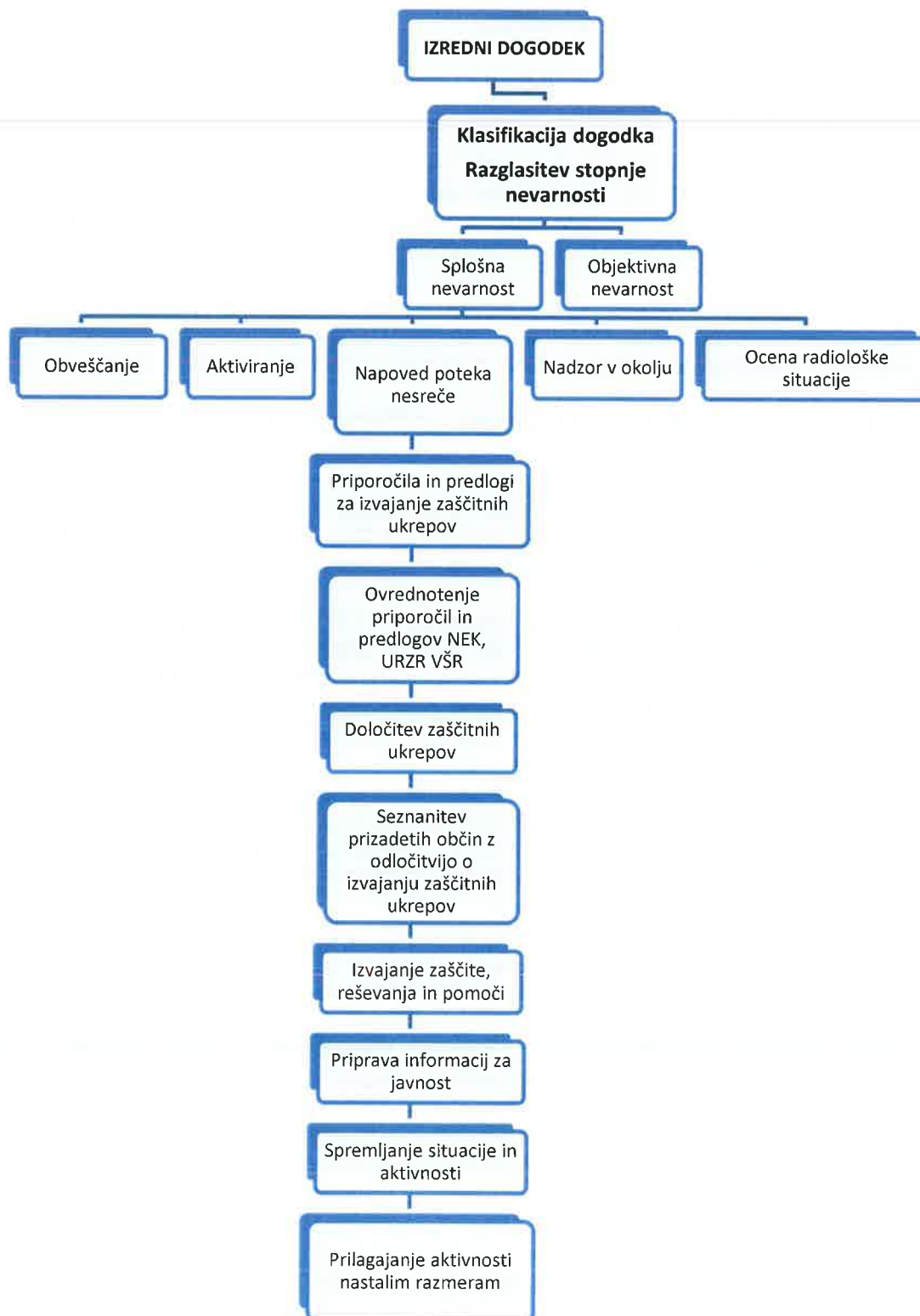
E. Občinski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči za jedrsko nesrečo v NEK poteka po vnaprej določenem območju načrtovanja zaščitnih ukrepov, in sicer:

- **območje preventivnih zaščitnih ukrepov (OPU)** je območje s polmerom 3 km okoli NEK. Znotraj tega območja se takoj po razglasitvi splošne nevarnosti preventivno evakuira prebivalstvo, če je to mogoče.
- **Območje takojšnjih zaščitnih ukrepov (OTU)** je območje s polmerom 10 km okoli NEK. Na tem območju se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi razvoja nesreč in meritev.
- **Območje dolgoročnih zaščitnih ukrepov (ODU)** je območje s polmerom 25 km okoli NEK. Zaščitni ukrepi se izvajajo na podlagi meritev.
- **Območje splošne pripravljenosti je celotno območje RS.** Zaščitni ukrepi se izvajajo na podlagi meritev. V slednje spada občina Lenart.

F. Prebivalci na ogroženem območju se pravočasno in objektivno obveščajo o rasežnostih nesreče, njenih posledicah, o ukrepanju za zmanjševanje in odpravo posledic ter ravnanju ob nesreči.

3.2 ZAMISEL ODZIVA IN AKTIVIRANJA OBČINSKEGA NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Potek glavnih zaščitno reševalnih dejavnosti ob jedrski nesreči v NEK je prikazan na naslednjem diagramu poteka dejavnosti.

Shema 1: koncept odziva in aktiviranja Načrta ZiR

Koncept odziva in aktiviranje temeljnega načrta je opisan v poglavju 3.2 Državnega načrta ZR ob jedrski ali radiološki nesreči (verzija 3.0), sprejetega v letu 2010 in temelji na klasifikaciji stopnje nevarnosti s katero CORS obvesti ReCO.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči se lahko v skladu z načelom postopnosti aktivira v celoti ali delno. Regijski načrt se aktivira v celoti ob razglašeni objektni ali splošni nevarnosti v NEK (stopnji 2 ali 3). Istočasno se v regiji vzpostavi informacijski center ali ob drugih izrednih dogodkih po posvetu s poveljnikom CZ RS.

Občinski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči se v občini Lenart aktivira ob razglašeni objektni nevarnosti stopnje 2 in ob razglašeni **objektni ali splošni nevarnosti v NEK**. Prav tako se ob tem aktivira načrt sprejema ogroženih prebivalcev iz Posavske regije.

Ob razglašeni splošni nevarnosti v NEK (stopnja 3) se aktivirajo v vseh občinah deli načrtov zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči.

Odločitev o aktiviranju regijskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči sprejme poveljnik CZ VS regije s sklepom, kar pomeni hierarhično aktiviranje na nivo občine.

Sklep o aktiviranju Občinskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči v občini Lenart sprejme Župan občine Lenart na predlog poveljnika Civilne zaščite občine.

D-19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-26	Pregled centrov za socialno delo

4 SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 PREGLED ORGANOV IN ORGANIZACIJ, KI SODELUJEJO PRI IZVEDBI NALOG ZRP V OBČINI LENART

4.1.1 Občinski organi in službe:

- Župan,
- Podžupan,
- Direktor OU,

4.1.2 Sile za ZRP:

Organi vodenja CZ;

- Poveljnik CZ občine Lenart,
- Namestnik poveljnika CZ občine Lenart
- Štab CZ občine Lenart.

4.1.3 Enote in službe CZ:

- Služba za podporo štabu,
- Enota za PP CZ OL

4.1.4 Javne službe in organizacije:

- Sile prostovoljnih gasilskih društev
- 3 prostovoljna gasilska društva,
- Zdravstveni dom Lenart,
- Režijski obrat,
- Veterinarska Bolnica Lenart,
- CSD Lenart,

4.1.5 Enote in službe društev in drugih nevladnih organizacij:

- Lovska družina Lenart,
- Lovska družina Voličina,
- OZ RK Lenart,

P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za zaščito in reševanje
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P – 11	Pregled Gasilskih enot zadolženih v občini Lenart za opravljanje gasilne in reševalne službe, s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P- 26	Pregled centrov za socialno delo

Ob jedrski in radiološki nesreči se v skladu s potrebami v izvajanje vključijo zraven občinskih sil za zaščito in reševanje tudi regijske, katere so navedene v načrtih zaščite in reševanja ob nesreči (načelo postopnosti).

Za pripravljenost, opremljenost in usposobljenost enot so odgovorni ustanovitelji. Obveznosti ustanoviteljev so opredeljene v merilih za organiziranje, usposabljanje in opremljanje in v pogodbah o sofinanciranju za ukrepanje v nesrečah.

4.2 MATERIALNO TEHNIČNA SREDSTVA ZA IZVAJANJE NAČRTA

Materialno-tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno – reševalno opremo in orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci).

Uporabljali bi sredstva, v lasti Občine Lenart, Civilne zaščite občine Lenart, ter sredstva prostovoljnih gasilskih društev (v dogovoru z društvom). Po potrebi se uporabi tudi sredstva šol in vrtcev (v dogovoru). Prav tako bi sodelovali s podjetniki, ki bi uporabljali lastno opremo. V primeru potrebe po dodatnih sredstvih, ki jih ne bi mogli pridobiti znotraj občine, bi za pomoč prosili najprej sosednje občine (Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveta Ana v Slov goricah, Sveti Jurij v Slov goricah, Benedikt in Cerkevjak), nato regijo:

- sredstva pomoči (živila, pitna voda, zdravila in drugi predmeti oziroma sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženemu prebivalstvu).
- Materialna sredstva državnih rezerv,

4.3 PREDVIDENA FINANČNA SREDSTVA

Finančna sredstva se načrtujejo za:

- redne stroške (stroški usposabljanj, nakupa in vzdrževanja opreme, vaj, drugi redni stroški); ti stroški se krijejo iz proračuna občine Lenart,
- stroške dodatnega vzdrževanja in servisiranja uporabljene opreme,
- materialne stroške (prevozne stroške in storitve, gorivo, mazivo) in
- stroške nastanitve evakuiranih iz Posavja, nujne oskrbe in izobraževanja.

V kolikor se izvede evakuacija, sprejem in nastanitev ogroženih prebivalcev, stroške nastanitve, nujne oskrbe in izobraževanja krije država. Občina nastanitve stroške utemeljuje in uveljavlja na predpisanem obrazcu.

D-1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta ZIR
D-13	Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči

5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI

Pristojni organi in pooblaščen organizacije spremljajo obratovanje NEK in drugih jedrskih ter sevalnih objektov v RS. Poleg tega nadzirajo tudi ravnanje z radioaktivnimi viri in drugimi viri sevanja ter spremljajo radioaktivnost v okolju.

5.1 ZAČETNO OBVEŠČANJE O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI

Začetno obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči sporočijo jedrski ali sevalni objekti (NEK, TRIGA in SCRAO) ali imetniki radioaktivnega vira, policija, občani, ReCO ali CORS ali URSJV. Informacija o jedrski ali radiološki nesreči iz tujine prispe neposredno na CORS in na URSJV.

Za izredne dogodke v NEK je obveščanje razdelano v nadaljevanju, ob nastanku drugih dogodkov pa CORS obvesti URSJV in so o nadaljnjih aktivnostih (obveščanje, intervencija) posvetuje z dežurnim inšpektorjem URSJV.

5.2 OBVEŠČANJE O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI V NEK

Regijski center za obveščanje (ReCO) Maribor obvesti prvo dosegljivo odgovorno osebo Občine Lenart po seznamu iz priloge P-15 ob razglasitvi objektne ali splošne nevarnosti.

Sporočilo vsebuje podatke o:

- stopnji nevarnosti (začetna, objektna, splošna nevarnost);
- možnem razvoju dogodkov;
- priporočljivih zaščitnih ukrepov.

Za sprotno obveščanje državnih organov, občine in drugih izvajalcev nalog zaščite, reševanja in pomoči o stanju in razmerah na območju VŠR regije, sprejetih ukrepih in poteku zaščite in reševanja, skrbi Regijski center za obveščanje Maribor v sodelovanju s Štabom CZ občine Lenart, ki s tem namenom pripravlja občasne širše pisne informacije.

5.3 OBVEŠČANJE SPLOŠNE JAVNOSTI O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI

Javnost mora biti o jedrski ali radiološki nesreči obveščena pravočasno in objektivno.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, številka 110/06 – UPB) dolžni na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

Obveščanje javnosti s strani župana, poveljnika Civilne zaščite Občine Lenart ali drugega organa lokalne skupnosti, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami poteka v skladu s tretjim odstavkom 55. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami preko ReCO Maribor ali neposredno.

Župan občine Lenart, poveljnik štaba CZ, oziroma od njega pooblaščen oseba ali organ obvešča javnost o dogajanju, o izvajanju ukrepov za varstvo, zaščito in pomoč ter daje druga usklajena obvestila z Izpostavo URSZR Maribor oz. štabom Civilne zaščite za VŠR, oziroma drugimi državnimi organi, ob razglasitvi stopnje nevarnosti...objektna 2 ali splošna 3.

Sporočila za javnost si sledijo na vsake 3 ure oziroma na vsakih 30 minut po večji spremembi.

Ob nesreči sta za takojšnje posredovanje sporočil za javnost v državi zadolžena:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA) ter
- ostali elektronski mediji

5.4 OBVEŠČANJE PREBIVALCEV NA OGROŽENEM OBMOČJU

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti.

Informacije ob jedrski ali radiološki nesreči bodo ogroženim prebivalcem občine Lenart posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev (Radio Slovenske gorice) ter spletne strani Občine Lenart.

Prebivalci na ogroženem območju bodo o začetku izvajanja zaščitnih ukrepov opozorjeni z alarmnim znakom za neposredno nevarnost, čemur bodo sledila obvestila in navodila za izvajanje zaščitnih ukrepov, preko osrednjih in lokalnih medijev in spletne strani občine oziroma na druge ustrezne načine.

Ob jedrski nesreči v NEK ali drugi radiološki nesreči v državi ali tujini, se ob aktiviranju Občinskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči v občini Lenart organizira informacijski center pri Civilni zaščiti občine Lenart.

Potrebne podatke za sestavo informacij bosta občinam posredovala Štab CZ RS in Štab CZ za VŠR.

Preko informacijskega centra prebivalci pridobivajo informacije o:

- posledicah nesreče
- smeri gibanja radioaktivnega oblaka;
- trenutnem stanju v elektrarni (razvoj dogodkov);
- vplivih izrednega dogodka na prebivalstvo in okolje;
- pomoči, ki jo lahko pričakujejo;
- ukrepi za omilitev nesreče;
- izvajanju osebne in vzajemne zaščite;
- sodelovanju pri izvajanju zaščitnih ukrepov;
- ostalih dogodkih in aktivnostih Civilne zaščite občine Lenart.

5.5 OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE PREBIVALCEV OBČINE LENART OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Stopnja 2 (objektna nevarnost)

Ob razglasitvi stopnje 2 bo poveljnik CZ občine Lenart preko osrednjih in lokalnih medijev posredoval prebivalcem te občine obvestila z navodili prebivalcem ob nesreči ter za ukrepanje ob stopnjevanju nesreče.

Za dodatno obveščanje prebivalcev občine Lenart ob razglasitvi stopnje 2 poskrbi občina Lenart z objavo posebne telefonske številke informacijskega centra pri Civilni zaščiti Občine Lenart na spletni strani.

Preko informacijskega centra pri Civilni zaščiti občine Lenart pridobivajo ogroženi prebivalci informacije o:

- Posledicah nesreče
- Vplivih izrednega dogodka na prebivalstvo in okolje
- Pomoči, ki jo lahko pričakujejo
- Ukrepah za omilitev nesreče
- Izvajanju osebne in vzajemne zaščite
- Sodelovanju pri izvajanju zaščitnih ukrepov
- Ostalih dogodkih in aktivnostih Civilne zaščite občine Lenart.

Pripadniki informacijskega centra pri Civilni zaščiti občine Lenart bodo ob razglasitvi stopnje nevarnosti 2 vse potrebne informacije namenjene ogroženim prebivalcem v zvezi z jedrsko ali radiološko nesrečo objavljali na spletni strani Občine Lenart.

Stopnja 3 (splošna nevarnost)

Ob razglasitvi stopnje 3 bo na pretečo nevarnost izpusta radioaktivnih snovi, ki bi lahko ogrozile prebivalstvo v občini Lenart, opozoril alarmni znak za neposredno nevarnost, ki ga bo na območju občine sprožil ReCO MB po nalogu poveljnika CZ RS. Sledilo mu bo navodilo o izvajanju zaščitnih ukrepov, ki ga bodo posredovali osrednji in lokalni mediji.

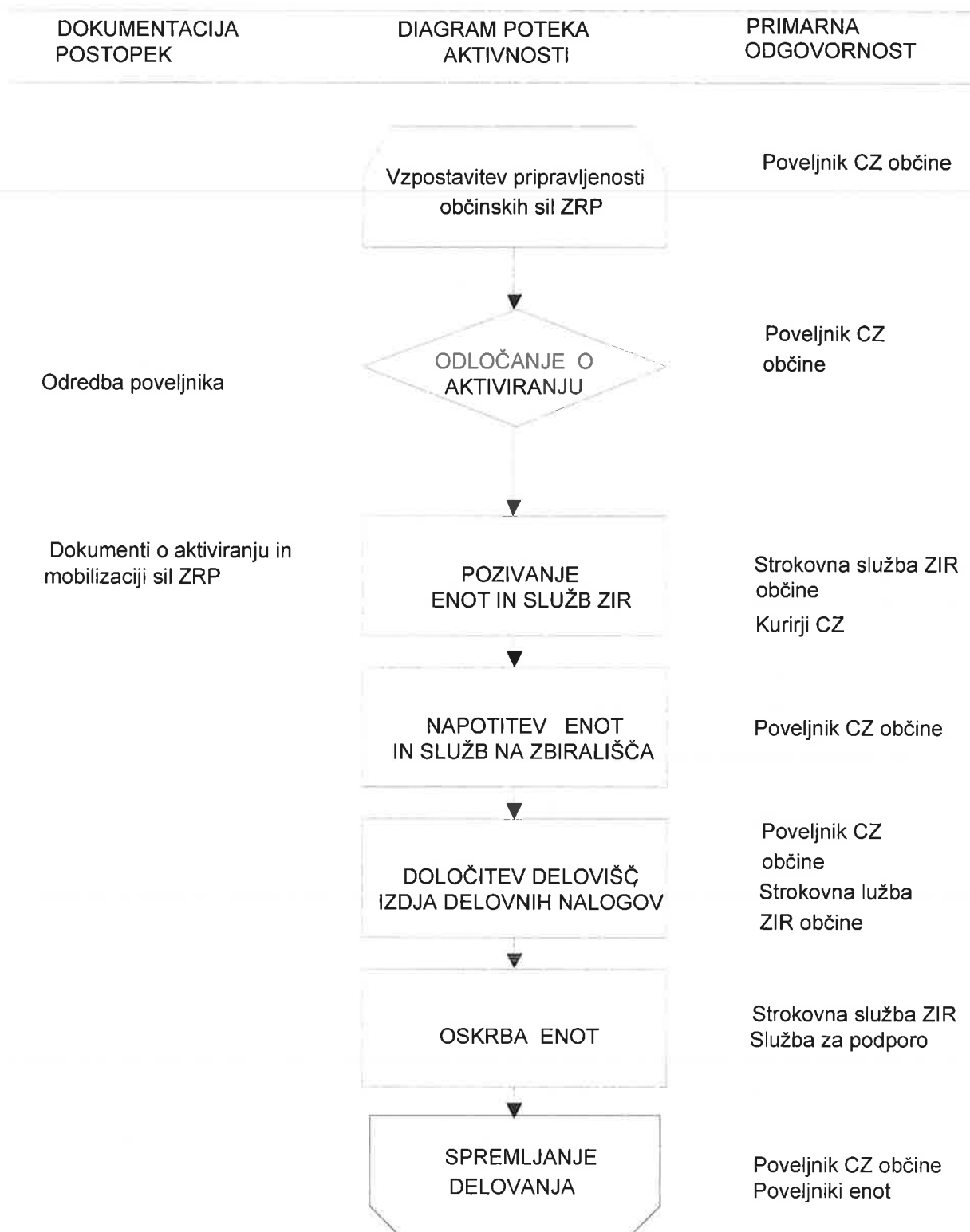
5.6 OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OGROŽENIH PREBIVALCEV OB DRUGIH JEDRSKIH IN RADIOLOŠKIH NEREČAH

Navodila ogroženim prebivalcem glede zaščitnih ukrepov so odvisna od nevarnosti. Predlog zaščitnih ukrepov pripravi URSZJ, odredi pa poveljnik CZ RS.

Ob preteči nevarnosti izpusta radioaktivnih snovi, ki bi lahko ogrozili prebivalstvo, ReCO sproži alarmni znak za neposredno nevarnost po nalogu poveljnika CZ RS. Sledilo mu bo navodilo o izvajanju zaščitnih ukrepov, ki ga bodo posredovali osrednji in lokalni mediji

6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV

6.1 Aktiviranje občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč

6.2 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb ob jedrski nesreči v NEK

Aktiviranje pristojnih organov in služb v občini Lenart ob jedrski nesreči v NEK poteka glede na razglašeno stopnjo nevarnosti v NEK

Stopnja 2

Aktivirajo se

- poveljnik CZ,
- namestnik poveljnika CZ,
- štab CZ občine Lenart,
- organi vodenja po načrtu dejavnosti Občinske uprave Lenart.

Stopnja 3

Poleg aktiviranih v stopnji 2 se aktivirajo še:

- Poverjeniki Civilne zaščite občine Lenart z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- Operativni pripadniki Prostovoljnih gasilskih društev v občini Lenart z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- Druge enote in službe Civilne zaščite občine Lenart po odločitvi poveljnika ŠCZ ali njegovega namestnika, odvisno od zahtevnosti priprav za izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- Po potrebi organizacije posebnega pomena in pogodbeni izvajalci nalog zaščite in reševanja ter druge organizacije z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- Vse preostale občinske enote in službe Civilne zaščite občine Lenart z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- Vsi preostali pripadniki PGD z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti

Na podlagi presoje situacije lahko poveljnik Civilne zaščite Občine Lenart aktivira tudi druge sile za ZRP iz svoje pristojnosti ter odredi stanje pripravljenosti določenih sil za ZRP.

Poveljnik Civilne zaščite občine Lenart ali njegov namestnik sta v rednem stiku s poveljnikom Civilne zaščite Vzhodno Štajerske regije ali njegovim namestnikom z namenom medsebojnega obveščanja, usklajevanja in drugih potrebnih aktivnosti.

6.3 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah

Ob radiološki ali jedrski nesreči v naši regiji ali v tujini se po posvetu z Poveljnikom VŠR–v občini Lenart aktivirajo potrebne sile ZRP. Potrebne sile se aktivirajo glede na pričakovane posledice nesreče, predvidene ukrepe ali naloge ZRP na območju občine Lenart.

6.4 Aktiviranje sredstev pomoči

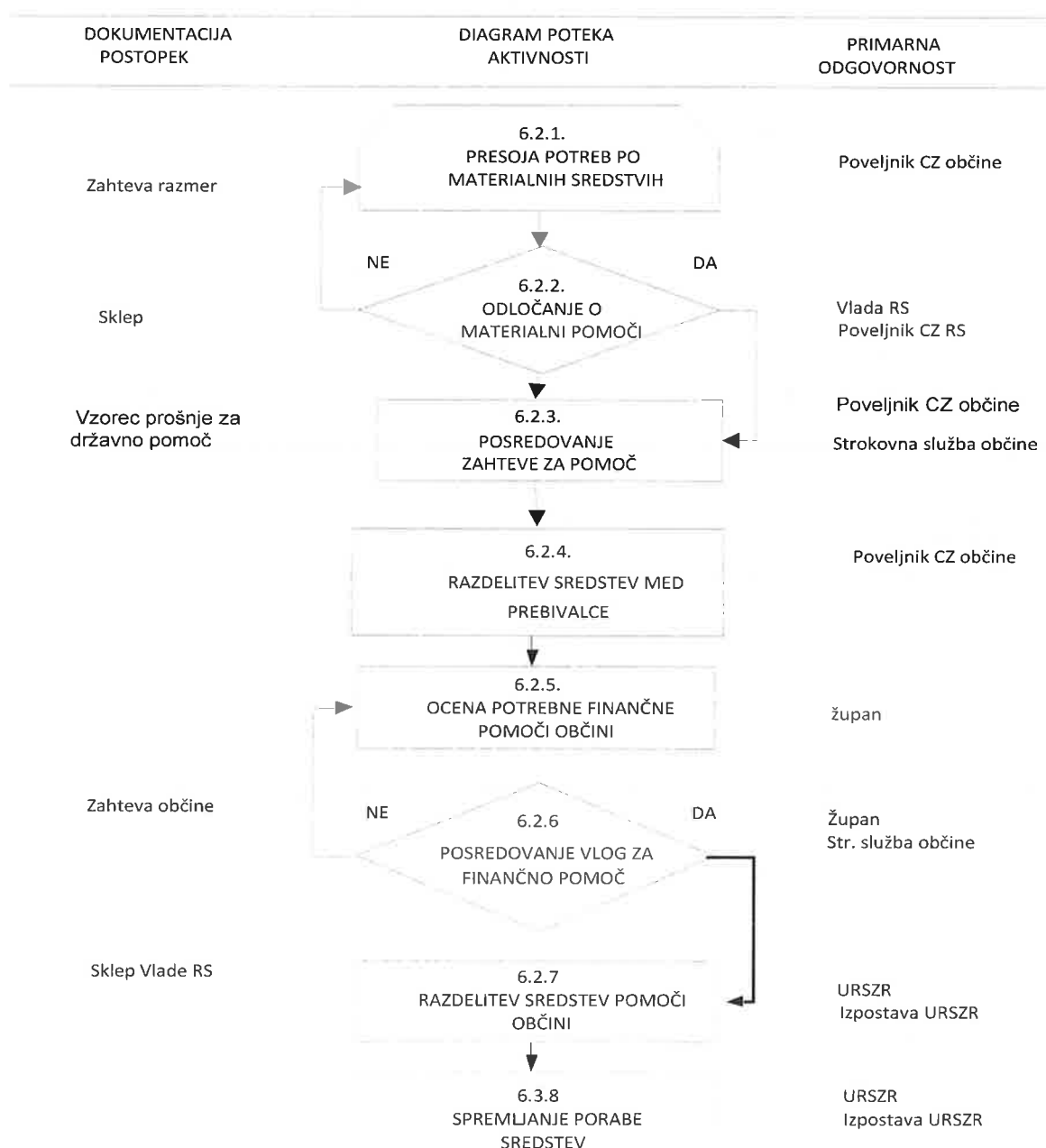
Poveljnik CZ RS na zahtevo pristojnih poveljnikov CZ, vodij intervencijskih enot in služb presodi potrebe po materialnih in finančnih sredstvih. O uporabi materialnih sredstev iz državnih blagovnih rezerv za pomoč prizadetim ob jedrski ali radiološki nesreči odloča Vlada RS, na predlog poveljnika CZ RS ali njegovega namestnika. O uporabi sredstev iz rezerv za primer naravnih in drugih nesreč pa odloča poveljnik CZ RS ali njegov namestnik oziroma generalni direktor URSZR.

URSZR izda sklep o aktiviranju potrebnih materialnih in finančnih sredstev, uredi vse potrebno glede priprav ter prevoza na mesto nesreče in razporeditev sredstev in finančne pomoči. URSZR po končanem delu z zahtevanimi poročili spremlja porabo sredstev in finančne pomoči.

Materialna pomoč države obsega:

- Posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki je na mestu nesreče ni mogoče dobiti
- Pomoč zaščitni in reševalni opremi
- Pomoč v finančnih sredstvih
- Pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi,...
- Pomoč v krmi in pri oskrbi živine
- Pomoč pri začasni nastanitvi prebivalcev

Diagram zagotavljanja materialnih sredstev pomoči občini

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku in članih štaba CZ
P-5	Seznam zbirališč sil ZIR
P-11	Pregled Gasilskih enot s podatki o poveljnikih in nam. poveljnikov
P-15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
D-19	Vzorec sklepa o aktiviranju sil ZIR
D-14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP

7 UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1 ORGANI IN NJIHOVE NALOGE

Vodenje sil za ZRP je urejeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Po tem zakonu se varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami organizira in izvaja kot enoten sistem na lokalni, regionalni in državni ravni.

7.1.1 OBČINSKI ORGANI

Župan občine Lenart opravlja z zakonom predpisane naloge na področju zaščite in reševanja, predvsem pa:

- skrbi za izvajanje priprav za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in uresničevanje zaščitnih ukrepov ter za odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč,
- vodi zaščito, reševanje in pomoč,
- v primeru naravne nesreče odloča o porabi rezervnih sredstev proračuna. Skladno z navodilom o izvrševanju proračuna lahko odloča o porabi proračunske rezerve v višini 65.000,00. O porabi višjih zneskov odloča občinski svet Občine Lenart,
- v primeru nastale nevarnosti odredi evakuacijo ogroženih in prizadetih prebivalcev,
- odloča o nastanitvi ogroženih,
- skrbi za obveščanje prebivalcev o nevarnostih, stanju varstva in sprejetih zaščitnih ukrepih,
- sprejme načrte zaščite in reševanja.

7.1.2 OBČINA

- vodi sistem zaščite, reševanja in pomoči pri naravnih in drugih nesrečah,
- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti,
- oblikuje sistem zaščite in reševanja ter skrbi za njegovo delovanje;
- zagotavlja pogoje za delo poveljnika CZ občine in občinskega štaba CZ,
- zagotavlja administrativno in drugo podporo pri delovanju občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč,
- sodeluje pri vodenju zaščite, reševanja in pomoči ter pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč,
- zbira, obdeluje in posreduje podatke o nesrečah in drugih dogodkih,
- izvaja operativne naloge na področju zaščite, reševanja in pomoči pri naravnih in drugih nesrečah in v okviru nalog ZIR;
- pripravlja in upravlja z dokumenti (ocene ogroženosti, načrti ZIR) iz področja zaščite, reševanje in pomoči
- koordinira z organi občine vodenje priprav za delovanje dejavnosti ob nesrečah.

7.2 PROSTOVOLJNE IN DRUGE ORGANIZACIJE

7.2.1 RDEČI KRIŽ

Prostovoljno opravljajo naloge pomoči potrebnim in razdeljevanja živil ter drugih potrebščin.

7.2.2 PP LENART

Opravlja ukrepe in naloge na področju javne varnosti. Predvsem pa:

- izvaja ukrepe varovanja ljudi, živali in premoženja in nadzira in ureja promet,
- izvaja nadzor nad kontaminiranjem območjem vstop in izstop,
- nudi pomoč ob evakuaciji in sprejemu prebivalstva,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.2.3 VETERINARSKA AMBULANTA

Sodeluje pri izvajanju in nadzoru zaščitnih ukrepov v zvezi z svojo dejavnostjo, spremlja stanje in nudi pomoč pri izvajanju ukrepov za zaščito živine in živilnorskih izdelkov.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
-------------	-----------------------------------

7.2.4 JAVNA GASILNA SLUŽBA IN DRUGE ORGANIZACIJE

Izvajajo aktivnosti iz svojih pristojnosti in se na podlagi odredbe poveljnika CZ vključujejo v izvajanje nalog, ki jih lahko izvajajo glede na opremljenost in usposobljenost.

7.3 ORGANI CIVILNE ZAŠČITE

7.3.1 POVELJNIK CZ OBČINE

Vodenje sil za zaščito in reševanje na nivoju občine opravlja poveljnik Civilne zaščite občine ali njegov namestnik tako da:

- vodi ali usmerja zaščito in reševanje ob naravnih in drugih nesrečah,
- skrbi za povezavo in usklajeno delovanje vseh sil za zaščito in reševanje,
- vodi podrejene enote, službe in druge sile, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju,
- uveljavlja zaščitne in druge nujne ukrepe ter nadzira njihovo izvajanje,
- odloča o uporabi sil in sredstev za zaščito in reševanje,
- usklajuje pomoč in dejavnosti za zaščito in reševanje pri odpravljanju posledic,
- pripravlja predloge odločitev organov civilne oblasti.

7.3.2 ŠTAB CZ OBČINE

Štab je organiziran za pomoč pri vodenju ter za opravljanje drugih operativno-strokovnih nalog zaščite, reševanja in pomoči. Štab pod vodstvom poveljnika CZ občine organizira in izvaja reševalne intervencije iz občinske pristojnosti, koordinira izvajanje zaščitnih ukrepov, usklajuje izvajanje ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči, organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč.

Pri tem sodelujejo člani štaba, delavci občinske uprave ter drugi strokovnjaki, ki jih vključi v delo poveljnik. Poveljnik lahko za izvedbo posameznih nalog ustanovi ustrezne delovne skupine ali druga začasna delovna telesa.

Priprava za delovanje Občinskega štaba civilne zaščite:

1. Služba za podporo štabu Civilni zaščiti občine Lenart poskrbi, da bodo v štabu naslednja sredstva in material:
 - načrt zaščite in reševanja za vsakega člana štaba;
 - fascikel z vsemi občinskimi dodatki in prilogami ter ostalimi državnimi dodatki in prilogami v skladu z občinskim načrtom ZiR;
 - zemljevid: Radiološki nadzor v primeru izrednega dogodka v NEK v merilu 1:25000;
 - zemljevid: z lokacijami namestitve ogroženih iz Posavja,
 - običajni zemljevid občine Lenart v merilu 1:25000 ali vsaj 1:50000;
 - vsi potrebni obrazci za delo štaba.

P- 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba
P- 5	Seznam zbirališč sil ZIR občine Lenart
P- 14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode

7.4 OPERATIVNO VODENJE

Dejavnosti zaščite in reševanja na območju občine ob jedrski nesreči operativno vodi poveljnik Civilne zaščite občine s pomočjo Štaba CZ občine. Poveljnik CZ občine določi vodjo intervencije za vodenje posameznih intervencij za zaščito in reševanje.

Štab CZ občine mora ob nesreči čim prej vzpostaviti pregled nad stanjem na prizadetem območju, oceniti predvideni razvoj situacije, zagotoviti takojšnje ukrepanje z zagotovitvijo nujne pomoči, nato pa se osredotočiti na izdelavo strategije ukrepanja do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje, ki zajema določitev prednostnih nalog, človeške in materialne vire, operativne rešitve izvedbe zahtevnejših nalog ter nosilce koordinacije.

Štab CZ občine ob nesreči organizira svoje delo na sedežu občine Lenart. Posledice nesreče je treba čim prej ustrezno dokumentirati. Prav tako je treba dokumentirati tudi vse odločitve poveljnika Civilne zaščite občine in drugih organov. Za te naloge je odgovorna strokovna služba, poveljnik in služba za podporo.

7.5 Operativno vodenje ob jedrski nesreči v NEK

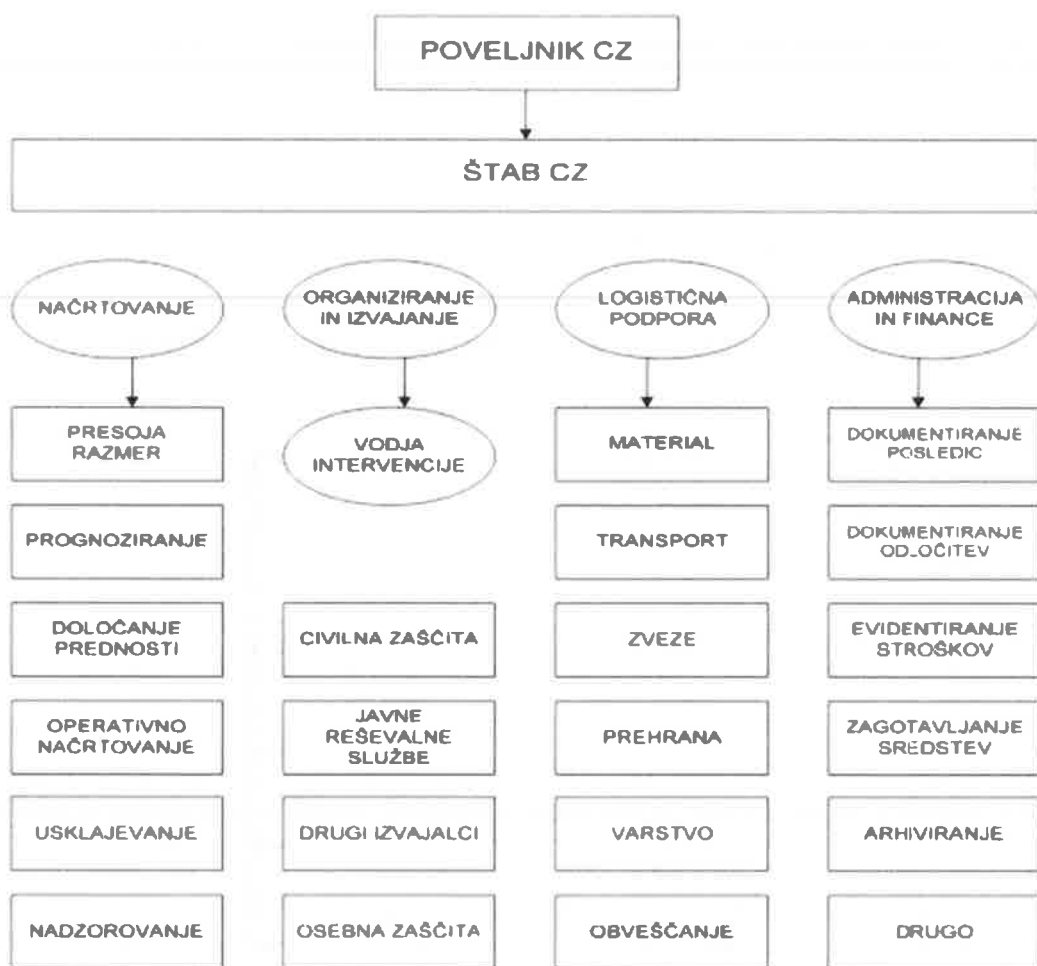
Operativno vodenje na občinski ravni se začne ob razglasitvi objektne nevarnosti (stopnja 2), ko poveljnik CZ Občine predlaga županu Občine Lenart sprejem sklepa o aktiviranju tega načrta, ter aktiviranju Občinskega štaba CZ ter organe vodenja po načrtu dejavnosti Občinske uprave Občine Lenart.

Poveljnik CZ Občine Lenart ob objektni in splošni nevarnosti:

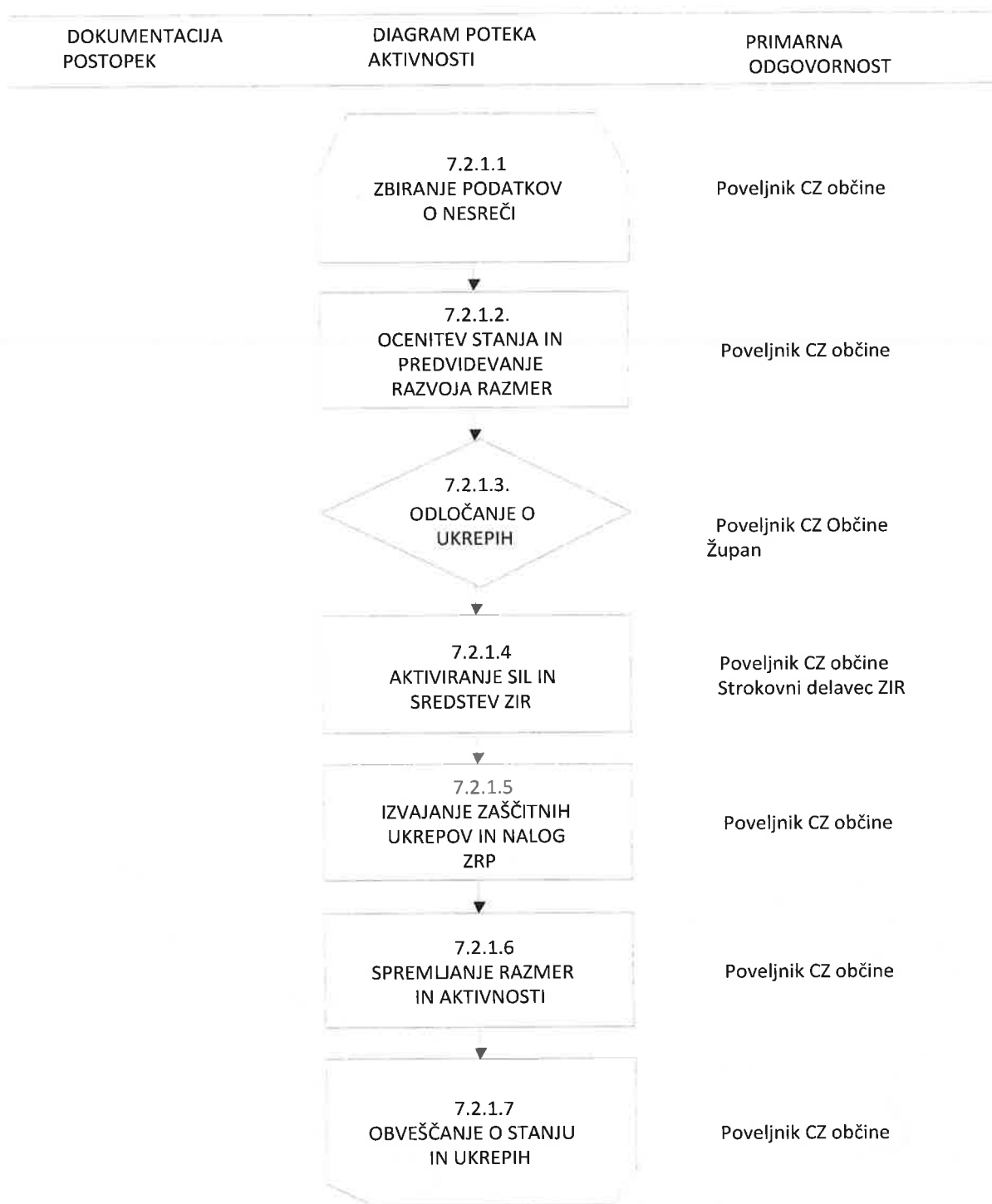
- vodi in usklajuje delovanje občinskih sil za ZRP na območju občine
- zagotavlja logistično podporo občinskim silam za ZRP
- skrbi za izvajanje zaščitnih ukrepov na območju občine
- sodeluje pri izvajanju evakuacije iz ogroženega pasu
- usklajuje delovanje sil za ZRP občine z poveljnikom CZ za VŠ regijo
- v sodelovanju s policijo in javnimi gospodarskimi službami izvaja aktivnosti pri postavljanju cestnih zapor in prometne signalizacije na občinskih cestah
- izvaja druge aktivnosti na območju občine

Štab CZ občine ob jedrski ali radiološki nesreči organizira delo na sedežu občine, TRG OSVOBODITVE 7, 2230 LENART. V sejni sobi.

Slika 10: Pregled temeljnih nalog poveljnika in štaba CZ Občine

Slika 11: Diagram poteka aktivnosti ob jedrski nesreči v NEK

Operativno vodenje ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah

Ob drugi jedrski ali radiološki nesreči, ki zahteva takojšnje ukrepanje, intervencijo vodi dežurni inšpektor URSJV do prihoda gasilske enote širšega pomena – JZ GB Maribor, ki nato prevzamejo vodenje. Dežurni inšpektor URSJV svetuje vodji intervencije. Če je potrebna aktivacija občinskega načrta, vodenje prevzame poveljnik CZ Občine Lenart v sodelovanju z poveljnikom CZ za VŠ regijo in poveljnikom CZ RS v sodelovanju z URSJV.

7.6 ORGANIZACIJA ZVEZ

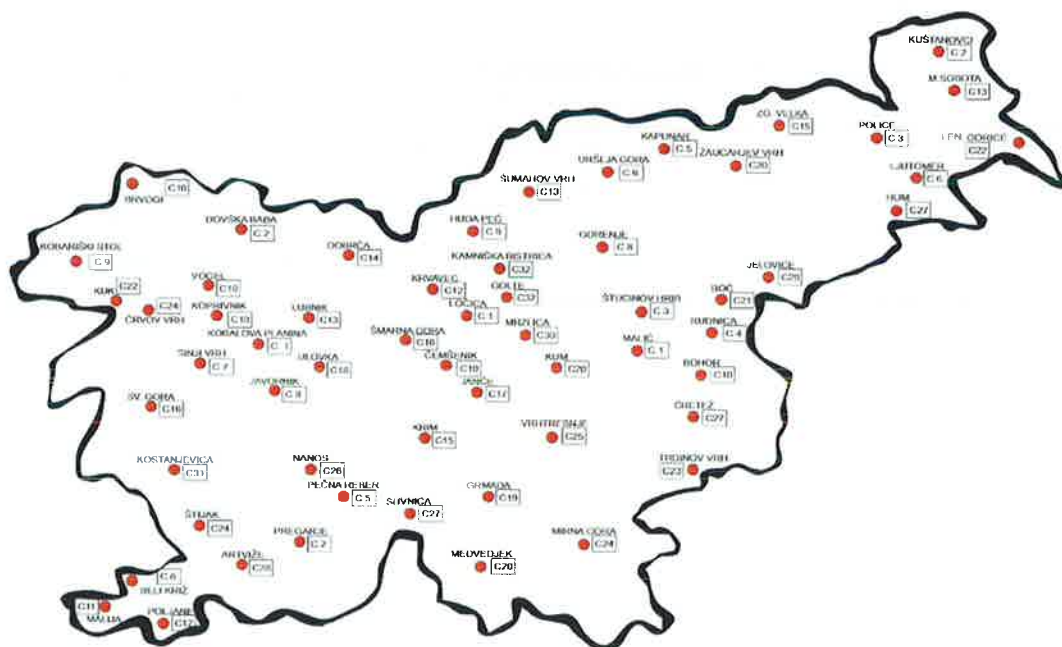
Pri neposrednem vodenju akcij zaščite, reševanja in pomoči (tu gre v prvi vrsti za vodenje intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcij) se praviloma uporablja sistem radijskih zvez zaščite in reševanja ZARE in ZARE + (naprej ZARE) in sistem osebnega pozivanja. Komunikacijska središča tega sistema so v centrih za obveščanje, prek katerih se zagotavlja povezovanje uporabnikov med seboj. Radijske zveze za potrebe operative med reševalci na kraju nesreče se načeloma odvijajo na kanalu, ki ga določi ReCO Maribor (sistem ZARE).

V primeru da pride do izpada sistema ZARE ga je možno v zelo kratkem času spet vzpostaviti in sicer s postavitvijo mobilnega repetitorja v bližini ogroženega območja. Komunikacije na ogroženem terenu pa lahko potekajo brez repetitorjev – preko simpleks (SI) kanalov.

Pri operativnem vodenju dejavnosti za ZRP se uporabljajo kot sredstva zvez:

- radijske zveze v sistemu ZRP (t. i. sistem zvez ZA-RE),
- elektronska pošta,
- telefon,
- mobilni telefon,
- omrežne priključne točke s prednostjo,
- satelitski telefon,
- informacijsko-komunikacijsko omrežje Internet in
- pomožne zveze radio amaterjev.

P-19	Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+
D- 204	Navodilo za uporabo radijskih zvez

Shema 7: Repetitorske lokacije sistema ZARE

Za operative zveze pri vodenju akcije zaščite, reševanja in pomoči se uporabljajo naslednji repetitorski kanali radijskih zvez ZARE:

- 20- Žavcarjev vrh
- 21- Boč
- 15- Zgornja Velka

V primeru, da je v reševanje vključen tudi Helikopter SV za medsebojno komunikacijo uporablja 33. kanal radijskih zvez ZARE.

Radijske zveze sistema ZARE se uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo radijskih zvez ZARE.

Pri prenosu podatkov in govornemu komuniciranju se lahko uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o telekomunikacijah.

8 NADZOR RADIOAKTIVNOSTI – MONITORING RADIOAKTIVNOSTI

8.1 REDNI MONITORING

Redni monitoring radioaktivnosti v okolju poteka na širšem ozemlju države in v neposredni okolici jedrskih in sevalnih objektov v skladu z letnimi programi. Namen monitoringa je spremljanje ravni naravnega sevanja in radioaktivne kontaminacije v okolju, takojšnje opozarjanje ob ugotovljenih povišanih vrednostih ter ocena doze referenčnih skupin prebivalstva. V primeru izrednega dogodka redni monitoring takoj preide v izredni monitoring.

8.2 IZREDNI MONITORING

Izredni monitoring radioaktivnosti okolja je zasnovan na programih rednega monitoringa in se ob izrednem dogodku izvaja v povečanem obsegu, tako glede pogostosti vzorčenja kot merjenja vzorcev, pa tudi glede povečanega števila lokacij. Namen izrednega monitoringa je zagotavljati podatke:

- da se omogoči izračun doz prebivalstva in s tem tudi osnove za priporočanje zaščitnih
- ukrepov, preklic ukrepov, sanacijo itd.,
- za oceno doz intervencijskega osebja pri izvajanju aktivnosti v kontaminiranih območjih in
- za oceno radioaktivne kontaminacije okolja.

Podatki izrednega monitoringa so naslednji:

- hitrost doze v okolju in ocena prejete doze v določenem obdobju,
- koncentracija radionuklidov v zraku,
- površinska kontaminacija tal in radioaktivnost padavin,
- kontaminacija vode, hrane in krme.

Izredni nadzor radioaktivnosti koordinira URSJV.

8.3 MOBILNE ENOTE

Mobilne enote se glede na sposobnost izvajanja meritev sevanja ločijo na:

- specializirane mobilne enote:
 - Ekološki laboratorij z mobilno enoto (ELME), Institut »Jožef Stefan«, Ljubljana,
 - Mobilna enota ZVD, Zavod za varstvo pri delu d.d., Ljubljana,
 - Mobilni radiološki laboratorij SV,
 - Mobilna enota za meteorologijo in hidrologijo (MEMH),
 - Mobilna enota NEK,
- ostale mobilne enote:
 - regijske enote za RKB izvidovanje

Mobilne enote aktivira CORS na predlog URSJV. Njihovo delo usmerja URSJV, razen enote NEK, glede na potrebne meritve, operativno pa jih vodi Enota za hitre reševalne intervencije (EHI), razen enote NEK. Poveljstvo EHI zagotovi tudi prenos podatkov meritev s terena do URSJV in poveljnika CZ RS. Zaradi učinkovitosti in točnosti se po potrebi, in če je tehnično mogoče, vzpostavi tudi neposredna komunikacija med URSJV in mobilnimi enotami.

Podatki izrednega monitoringa radioaktivnosti so na voljo preko MKSID (Medresorni komunikacijski sistem med izrednim dogodkom) vsem izvajalcem ukrepov in nalog.

9 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

9.1 VRSTE ZAŠČITNIH UKREPOV

Glede na hitrost ukrepanja so zaščitni ukrepi takojšnji, prehrambni in dolgoročni.

9.1.1 TAKOJŠNI ZAŠČITNI UKREPI

Namen takojšnjih zaščitnih ukrepov je preprečiti deterministične učinke sevanja, zato jih je treba izvesti čim prej po začetku jedrske ali radiološke nesreče. Ob jedrski ali radiološki nesreči v NEK se na regijski ravni pričakuje najprej uvedbo naslednjih ukrepov:

- A. zaklanjanje
 - B. zaužitje tablet kalijevega jodida,
 - C. evakuacija
 - D. sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev;
- za ostale dogodke pa naslednje:
- a) omejitev sevanja in kontaminacije (zavarovanje območja),
 - b) uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
 - c) oskrba poškodovanih in obsevanih oseb,
- ter za obe vrsti dogodkov:
- a. nadzor območja,
 - b. dekontaminacija ljudi in opreme.

A. Zaklanjanje

Zaklanjanje je zadrževanje ljudi in živali v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo. Zaklanjanje traja do 24 ur.

B. Zaužitje tablet kalijevega jodida

Zaužitje tablet kalijevega jodida oziroma jodna profilaksa je zaužitje stabilnega joda pred nastankom jedrske ali radiološke nesreče ali tik ob njenem nastanku z namenom zaščititi ščitnico pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnega joda.

Za vse prebivalce Vzhodno štajerske regije se tablete kalijevega jodida hranijo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih organizacijah in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse. Na območju VŠ regije se tablete KJ hranijo v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor, SBP. Razdelitev tablet kalijevega jodida izvedejo občine (na krajevno običajen način). Poleg občinske uprave razdelitev opravijo sile ZRP v občini.

Tablete kalijevega jodida občine lahko razdelijo na naslednje načine:

- po vzoru izvedbe volitev (uporabijo se volišča, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na pristojnem volišču)
- preko PGD (občine razdelijo tablete zakonitim zastopnikom PGD, obvestijo prebivalce da dvignejo tablete na sedežu pristojnega PGD),
- preko sedežev krajevnih skupnosti in mestnih četrti.

Vse občine izdelajo načrte razdelitve tablet kalijevega jodida ob nesreči.

D-205	Pravilnik o uporabi tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki zaščiti
D-206	Načrt razdelitve tablet KJ

C. Evakuacija

Evakuacija je organiziran umik ljudi z ogroženega območja: Na območjih, kjer je evakuacija odrejena se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, ko je to določeno v načrtu zaščite in reševanja.

V primeru jedrske nesreče se evakuacija odredi pred izpustom radioaktivnih snovi v ozračje ali po prehodu radioaktivnega oblaka, če ni bilo časa za evakuacijo in je bilo predhodno odrejeno zaklanjanje. Enako se ukrepa ob radiološki nesreči z izpustom radioaktivnih snovi v zrak oz. na podlagi meritev na terenu, če gre za kontaminacijo tal (npr. izlitje radioaktivne tekočine).

Evakuacija se praviloma izvaja z lastnimi (osebnimi) vozili. Prevozna sredstva za posebne kategorije prebivalstva (otroci v šolah in vrtcih, bolniki v bolnišnicah, starejši občani v domovih upokojencev, gosti v turističnih objektih, zaporniki) priskrbijo pristojne ustanove.

Občina Lenart (razen ob jedrski nesreči v NEK Posavska regija) priskrbi potrebno število javnih prevoznih sredstev za evakuacijo prebivalcev, ki ne razpolagajo z lastnimi prevoznimi sredstvi. Podjetja ki skrbijo za ceste, poskrbijo za zapore državnih cest med izvajanjem evakuacije, medtem ko zapore občinskih cest izvede občina.

Pri evakuaciji sodelujejo enote CZ, gasilci in po potrebi SV.

D. Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev obsega nudenje zatočišč in nujne oskrbe (zdravstvene, oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi, z električno energijo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok ter tudi zagotavljanje nujnih prometnih povezav in delovanja komunalne infrastrukture) prebivalcem, ki so se zaradi ogroženosti območja, kjer prebivajo, umaknili iz svojih prebivališč.

V občini Lenart bomo zagotovili namestitvev evakuiranih prebivalcev iz Posavja v naslednjih objektih:

Št. evakuiranih za sprejem v občini LENART	Naslov sprejemališča	Naslov objekta nastanitve
400	ŠRC POLENA	OŠ LENART–Športna dvorana Ptujška c. 25 200 OSEB
	ŠRC POLENA	OŠ VOLIČINA–Športna dvorana SP. Voličina 82 200 OSEB

Evakuirani prebivalci prejmejo navodila glede začasne nastanitve in oskrbe na evakuacijskih sprejemališčih. Stroške nastanitve, nujne oskrbe in izobraževanja krije država. Pri izvedbi ukrepa sodelujejo enote CZ (npr. nastanitveni centri) in druge sile ZRP, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, hrano, elektriko, komunalne storitve, zdravstva in izobraževanja, socialne službe in nevladne organizacije.

Sprejem evakuiranih prebivalcev iz Posavja je podrobno urejeno s posebnim dodatkom k temu načrtu. Občina Lenart izdela svoj načrt za sprejem in nastanitev ogroženih, kateri je priloga temu načrtu.

D-201	Načrt sprejema in nastanitve ogroženih iz posavske regije
D-207	Navodilo za delovanje evakuacijskega sprejemališča
D-208	Usmeritve za začasno nastanitev, standard namestitve in oskrba
D-6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce, v občini Lenart
P-207	Pregled evakuacijskih sprejemališč za prebivalce iz OPU in OTU v VŠR
P-208	Pregled objektov, kjer je predvidena začasna nastanitev evakuiranih iz OPU in OTU v občini Lenart
P-209	Pregled objektov javne prehrane in njihovih zmogljivosti v občini Lenart za evakuirane prebivalcev iz OPU in OTU

a) Omejitev sevanja in kontaminacije (zavarovanje območja)

Ukrep izvajamo predvsem pri radioloških nesrečah, kjer se ustrezno veliko območje okrog vira sevanja fizično zavaruje. Na ta način se onemogoči dostop ljudem oziroma živalim ter tako prepreči nezgodno obsevanost in širjenje morebitne kontaminacije. Ukrep izvaja policija oziroma gasilci (prvenstveno tisti, ki prvi prispe na kraj dogodka).

b) Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito pred vdihavanjem kontaminiranih prašnih delcev v zraku uporabljamo različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

c) Oskrba poškodovanih in obsevanih oseb

Vsem poškodovanim se nudi nujno medicinsko pomoč. Izvajalec je zdravstveni dom Lenart in Univerzitetni klinični center Maribor (UKC). Specialistično oskrbo poškodovanim in obolelim, ki niso kontaminirani in ne kažejo znakov akutne obolevnosti (npr. bruhanje), nudijo pristojne splošne bolnišnice. Kontaminiranim osebam in osebam z znaki akutne obsevanosti nudi oskrbo Univerzitetni klinični center Ljubljana (UKC), Klinika za nuklearno medicino.

V primeru hude akutne obsevanosti se lahko zaprosi tudi za mednarodno pomoč

P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

a. Nadzor območja

Območja, kjer se izvajajo zaščitni ukrepi, nadzira policija, ki kontrolira tudi dostope in izhode ljudi s teh območij na nadzornih točkah.

b. Dekontaminacija ljudi, živali in opreme

Za zmanjšanje nevarnih učinkov sevanja in za zmanjšanje širjenja kontaminacije je potrebno ljudi, živali in opremo preveriti in po potrebi dekontaminirati. Preverjanje kontaminacije in dekontaminacija se praviloma izvaja na dekontaminacijskih postajah, ki se organizirajo izven območja zaščitnih ukrepov na nadzornih točkah.

Dekontaminacijo ljudi, živali in javnih površin lahko izvajajo gasilske enote pooblašene za ukrepanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi, enota CZ za RKB dekontaminacijo in po potrebi SV.

D-210	Navodilo za izvajanje dekontaminacije URSZR, URSJV
--------------	--

9.1.2 Dolgoročni zaščitni ukrepi

Zaščitni ukrepi so definirani glede na radij obsega vpliva nesreče v NEK

Dolgoročni zaščitni ukrepi so:

- začasna preselitev prebivalstva,
- trajna preselitev prebivalstva in
- dekontaminacija okolja.

9.1.3 Izvajanje prehrabnenih ukrepov v primeru nesreče v NEK

Glede na oddaljenost občine Lenart od NEK bi se na območju občine glede na splošno pripravljenost izvajali predvsem naslednji ukrepi:

- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil (sadje, zelenjava, poljščine),
- zaščita krme za živali ter živine (zadrževanje v hlevih, prepoved paše in hranjena s svežo krmo),
- omejitev gibanja na prostem,
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev lovljenja živali,
- zaščitni ukrepi v kmetijstvu,
- zaščita virov pitne vode.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode

Prehrabni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

9.2 ZAŠČITNI UKREPI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Ob jedrski nesreči v tujini se poleg ukrepov predvidenih za območje ODU (Podpoglavje 9.1.3.3) izvajajo:

- poostren in povečan nadzor okolja, hrane, prednost imajo območja, kjer je deževalo,
- priprava sistema vzorčenja hrane in krme,
- prepoved uvoza iz teh držav,
- priporočila glede potovanj v prizadete države,
- poostren nadzor radioaktivnosti na mejnih prehodih in
- poostren nadzor uvožene hrane in krme.

Ob jedrski nesreči širše razsežnosti v elektrarni, ki je znotraj 500-kilometerskega območja okrog RS in ob neugodnih vremenskih razmerah so možni tudi takojšnji zaščitni ukrepi (npr. zaužitje tablet kalijevega jodida, Podpoglavje 9.1.1.1) in prehrabni ukrepi (glej 9.1.1.2).

9.3 IZVAJANJE ZAŠČITNIH UKREPOV OB DRUGIH JEDRSKIH ALI RADIOLOŠKIH NESREČAH

V primeru drugih jedrskih ali radioloških nesreč za takojšnje zaščitne ukrepe na lokaciji poskrbijo upravljavci objektov oziroma imetniki radioaktivnih virov, v nasprotnem primeru pa je potrebna takojšnja intervencija (glej tudi 7.2.2 državni načrt):

- zavarovanje območja izvede policija ali poklicni gasilci oziroma prvi, ki prispe na kraj dogodka,
- pri intervenciji sodelujejo pristojne javne službe in pooblašene organizacije (npr. ELME, ZVD).

Na državni ravni se za druge jedrske ali radiološke nesreče odredijo ustrezni zaščitni ukrepi (glej 9.1) glede na vrsto dogodka, okoliščine in možen razvoj dogodka.

Na ravni občine se za druge jedrske ali radiološke nesreče odredijo ustrezni zaščitni ukrepi glede na vrsto dogodka, okoliščine in možen razvoj dogodka.

Na ravni občine prvotne zaščitne ukrepe izvede enota širšega pomena (GEPS) Maribor.

P-200	Seznam imetnikov visokoradioaktivnih virov sevanja v RS
P-201	Seznam slovenskih prevoznikov radioaktivnih snovi

10 NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

10.1 PRVA POMOČ IN NUJNA MEDICINSKA POMOČ

Ob jedrski nesreči v NEK in jedrski nesreči elektrarne v tujini ne pričakujemo večjega števila ogroženih prebivalcev niti večjega števila oseb z znaki sevanja.

Prva pomoč obsega:

- dajanje prve pomoči poškodovanim in obolelim,
- pomoč pri dekontaminaciji poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih in
- sodelovanje pri izvajanju higiensko – epidemioloških ukrepov.

Nujno medicinsko pomoč ob jedrski ali radiološki nesreči izvajajo ekipe nujne medicinske pomoči organizirane za NMP pri Zdravstvenem domu Lenart na bolnišničnem nivoju in ustrezne organizacijske enote na sekundarnem nivoju UKC Maribor, v skladu s sprejetimi zdravstvenimi smernicami za ravnanje ekip nujne medicinske pomoči.

Zdravstvene ustanove delajo v skladu z Navodilom Ministrstva za zdravstvo o delu zdravstva ob naravnih in drugih nesrečah – ob jedrski nesreči.

Zdravstveno pomoč nudi predvsem: Zdravstveni dom Lenart v sodelovanju z ekipami CZ za nudenje prve pomoči.

10.2 PRVA VETERINARSKA POMOČ

Prva veterinarska pomoč ob jedrski ali radiološki nesreči obsega:

- zbiranje podatkov o kontaminiranih in poginulih živalih na celotnem območju občine Lenart,
- pomoč pri izvajanju ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočimi sevanjem, ki jih je priporočilo pristojno ministrstvo,
- prva veterinarska pomoč obolelim živalim, zasilni zakol kontaminiranih živali,

- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel in
- sodelovanje pri dekontaminaciji.

Ukrepi za zaščito živali lahko zajemajo tudi preventivno evakuacijo živali, ki so posebno dragocene s stališča biološke reprodukcije, zaklanjanje živali, krmljenje živali z neoporečno hrano, napajanje z neoporečno vodo ter zaščita krme. Ukrepi varstva in zaščite živali se izvajajo na kmetijskih gospodarstvih.

Prvo veterinarsko pomoč nudijo veterinarji in tehniki veterinarskih institucij na območju.

Naloge veterinarske pomoči ob jedrski ali radiološki nesreči:

- izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih je priporočilo MKO ali VURS;
- izvajanje ukrepov za zaščito živali ob nevarnosti množičnega pojava ali množičnem pojavu

živalskih bolezni;

- sodelovanje pri izvajanju dekontaminacije živine in
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
P-23	Pregled lokacij za potrebe ZIR v občinskih prostorskih aktih

10.3 GAŠENJE IN REŠEVANJE OB POŽARIH

Gasilske enote PGD Lenart, PGD Selce in PGD Voličina sodelujejo ob jedrski ali radiološki nesreči poleg gašenja tudi pri izvajanju drugih nalog zaščite in reševanja, še posebej pri prevozu pitne vode za ljudi in živali, reševanju ob prometnih nesrečah in dekontaminaciji.

10.4 ZAGOTAVLJANJE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE

Med jedrsko ali radiološko nesrečo je potrebno zagotoviti neoporečno (nekontaminirano) vodo in hrano ter osnovne bivalne pogoje, npr. ustrezno nastanitev v primeru evakuacije, hrano v primeru prehrabnih ukrepov.

11 PREKLIC IZVAJANJA ZAŠČITNIH UKREPOV IN RAZGLASITEV PRENEHANJA NEVARNOSTI

Zaščitne ukrepe se prekliče glede na preseganje intervencijskih nivojev in glede na razvoj dogodka. Predlog preklica posameznih zaščitnih ukrepov poda URSJV, odredi pa poveljnik CZ RS. V regiji odredi preklic poveljnik CZ VŠ.

Poveljnik CZ RS glede na razvoj izrednega dogodka in stanje v okolju razglasi prenehanje nevarnosti.

12 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči obsegata vse ukrepe in aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski nesreči ali radiološki nesreči, posledica katere je povečano ionizirajoče sevanje.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po sredstvih javnega obveščanja sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti, kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti, kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju. Ob nesreči občina zagotovi, da so vsi prebivalci pravočasno obveščeni o uvedenih ukrepih in nalogah zaščite in reševanja ob jedrski nesreči in jim zagotavlja dodatna navodila za izvajanje ukrepov in nalog ter opozarja za posledice, če se ukrepi in naloge ne izvajajo.

V osebno in vzajemno zaščito ob jedrski ali radiološki nesreči spadajo:

- uporaba sredstev za osebno zaščito pred radioaktivnim onesnaženjem,
- zadrževanje v zaprtih prostorih (zaklanjanje),
- zaužitje tablet kalijevega jodida,
- evakuacija,
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih),
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna občina Lenart na njenem območju. V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje, strokovnjaki za področje komuniciranja z javnostmi.

Na prizadetem območju in na območjih nastanitve evakuiranega prebivalstva je treba službe oziroma dejavnosti raznih strokovnih in človekoljubnih organizacij, ki pomagajo prizadetim oziroma ogroženim prebivalcem, čim bolj približati območju kjer so nastanjeni ogroženi prebivalci. Pri tem imajo pomembno vlogo poverjeniki za CZ ter informacijski centri, v katerih se organizira in izvaja dejavnost, ki prispeva k ureditvi razmer.

D-7	Navodilo prebivalcem ob nesreči
-----	---------------------------------

Navodila prebivalcem za ravnanje ob jedrski nesreči se nahajajo na internetni strani Uprave RS za zaščito in reševanje <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=np21.htm>

13 RAZLAGA KRATIC IN POJMOV

13.1 RAZLAGA KRATIC

CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
KGZ	Kraška gasilska zveza
KORK	Krajevna organizacija rdečega križa
KV	Kilovolt
OL	Občina Lenart
MZO	Mesto zdravstvene oskrbe
MW	Megavat
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
NMP	Nujna medicinska pomoč
ODU	Območje dolgoročnih ukrepov
OKC	Operativno komunikacijski center
OŠCZ	Občinski štab civilne zaščite
OZRK	Območno združenje rdečega križa
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
PMP	Prva medicinska pomoč
PP	Prva pomoč
PWR	Tlačnovodni reaktor
ReCO	Regijski center za obveščanje
ReŠCZ	Republiški štab civilne zaščite
RKB	Radiološko-kemično-biološko
RKS	Rdeči križ Slovenije
RS	Republika Slovenija
SZRON	Služba za zaščito, reševanje in obrambno načrtovanje
SŽ	Slovenske železnice
SV	Slovenska vojska
TR	Tehnično reševanje
URSJV	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
ZARE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZRP	Zaščita in reševanje
ZVD	Zavod za varstvo pri delu

13.2 RAZLAGA POJMOV

akcijski nivo	mejna koncentracija radionuklidov v hrani, mleku ali pitni vodi, nad katero je prepovedano uživanje
deterministični učinki	klinično ugotovljive okvare obsevanega organa, tkiva ali organizma zaradi poškodovanja celic; za nastanek posameznega determinističnega učinka so določljive vrednosti doz, pri katerih se deterministični učinek pojavi, za te vrednosti doz pa velja, da je za doze, ki jih presegajo, deterministični učinek večji, če je vrednost doze večja
dozna obremenitev	vsota vseh doz, prejetih v določenem času, zaradi notranjega in zunanega obseva
evakuacija	začasen in organiziran umik ljudi ob izrednem dogodku z določenega območja, da se izognejo dozam, ki presegajo intervencijske nivoje
evakuacijsko sprejemališče	evakuacijsko sprejemališče je mesto sprejema evakuiranih prebivalcev
izredni dogodek	dogodek, pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti z izvajanjem ukrepov za zaščito delavcev, posameznikov iz prebivalstva ali prebivalstva, bodisi delno ali v celoti, ali za varstvo pacientov, če gre za izredni dogodek pri radiološkem posegu
izogibna doza	ocenjena vrednost razlike med dozo, ki je posledica izrednega dogodka brez izvajanja intervencijskih ukrepov in dozo zaradi izrednega dogodka ob izvajanju intervencijskih ukrepov
jodna profilaksa	zaužitje neradioaktivnega joda (tablete kalijevega jodida) pred ali takoj ob nastanku izrednega dogodka, da se zaščiti ščitnica pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnih izotopov joda v njej
mejne doze	predpisane doze, ki ne smejo biti presežene
stohastični učinki	statistično ugotovljive okvare zaradi spremenjenih lastnosti obsevanih celic, ki se lahko razmnožujejo. Stohastični učinki, kot so nastanek malignih rakov ali dednih posledic v genih, niso odvisni od doze in zanje prag nastanka ne obstaja, vendar je njihov nastanek verjetnejši pri višji dozi
nadzorna točka	nadzorna točka je mesto nadzora vstopa oziroma izstopa iz območja izvajanja zaščitnih ukrepov in mesto preverjanja kontaminacije ljudi in opreme ter izvajanje dekontaminacije
nesreča	dogodek ali vrsta dogodkov, ki jih povzročijo nenadzorovane naravne in druge sile in prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva
območje načrtovanja	skupno ime za območja v določeni oddaljenosti od lokacije nesreče, na katerih se predvidi izvajanje oziroma načrtuje izvajanje zaščitnih ukrepov
obsevanost	izraz, ki se uporablja v varstvu pred ionizirajočimi sevanji za

14 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV**14.1 PRILOGE**

SKUPNA PRILOGA	POSEBNA PRILOGA	VSEBINA - PODATKI
P-1		Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P-3		Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Lenart
P-5		Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Lenart
P-7		Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR
P-10		Pregled gradbenih organizacij
P-11		Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P-14		Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
P-15		Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
P-18		Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-19		Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+
P-20		Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce v občine Lenart
P-21		Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
P-22		Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-23		Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-24		Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P-26		Pregled centrov za socialno delo
P-27		Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28		Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29		Pregled veterinarskih organizacij
P-31		Pregled kulturne dediščine
P-33		Seznam članov komisije za ocenjevanje škode občine Lenart
	P-200	Seznam imetnikov visokoradioaktivnih virov sevanja v RS
	P-201	Načrt sprejema in namestitve ogroženih oseb iz posavske regije
	P-207	Navodilo za delovanje evakuacijskega sprejemališča
	P-208	Usmeritve za začasno nastanitev, standard namestitve in oskrba evakuiranih
	P-209	Pregled objektov javne prehrane in njihovih zmogljivosti v občini Lenart za evakuirane prebivalcev iz OPU in OTU

14.2 DODATKI

SKUPNI DODATKI	POSEBNI DODATKI	VSEBINA - PODATKI
D-1		Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta ZiR
D-4		Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči
D-6		Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D-7		Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D-8		Navodilo za obveščanje ob nesreči
D-13		Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči
D-14		Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D-15		Vzorec delovnega naloga
D-17		Vzorec prošnje za pomoč
D-19		Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
	D-203	Navodilo za vodenje intervencije ob radioloških nesrečah (URSZR)
	D-204	Načrt prenosa podatkov mobilnih enot-NEK z navodilom za uporabo radijskih zvez
	D-205	Pravilnik o uporabi tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki zaščiti
	D-206	Načrt razdelitve tablet KJ
	D-210	Navodilo za izvajanje dekontaminacije URSZR, URSJV

15 AŽURIRANJE, POPRAVKI, SPREMEMBE IN DOPOLNITVE NAČRTA

Zap. št.	Datum nastanka dokumenta	Datum dopolnitve/ažuriranja	Datum spreminjanja	Podpis
1.	15. 01. 2018			
2.	12. 2. 2018			
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

URAD ZA OPERATIVO

Izpostava Maribor

Bezjakova 151, 2341 Limbuš

T: 02 250 69 10

F: 02 250 69 01

E: gp.mb@urszr.si

www.sos112.si/maribor

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Podpisnik: Ivana Grilanc
Izdajatelj: sigov-ca
Številka certifikata: 00AC975FE4
Potek veljavnosti: 30. 04. 2018
Čas podpisa: 14. 02. 2018 12:31

OBČINA LENART

Trg osvoboditve 7
2230 Lenart

Številka: 8422-13/2017-6 - DGZR

Datum: 14. 02. 2018

**Zadeva: Usklajevanje Načrta ZIR ob jedrski ali radiološki nesreči v občini
Lenart, Verzija 3.0**

Pri ponovnem pregledu načrta ZIR ob jedrski ali radiološki nesreči, št. 846-2/2018, Verzija 3.0, ki ste nam ga posredovali 12.2.2018 ugotavljamo, da ste upoštevali naše pripombe in odpravili pomanjkljivosti, ki smo jih navedli v našem dopisu št. 8422-13/2017-4 DGZR.

Ugotavljamo da je načrt usklajen z regijskim načrtom ZIR ob jedrski ali radiološki nesreči št. 842-8/2017-8-DGZR, Verzija 3, zato občina Lenart lahko prične s postopkom sprejetja svojega načrta.

S spoštovanjem,

Pripravil/-a:
Darja Adam Pak
svetovalec

Ivana Grilanc
podsekretarka
vodja izpostave

Poslano:
-naslovníku po DGZR

